

A SZENTESI HORVÁTH MIHÁLY
GIMNÁZIUM

ÉVKÖNYVE

1984 — 1990

[illegible]

Kiadja az iskola igazgatója és a Polgármesteri Hivatal
Oktatási, Művelődési és Sportosztálya

A kiadvány megvalósításában közreműködtek:
a gimnázium tanárai és diákjai.

Tipográfia: Szőke Ferenc

Felelős kiadó: László Béláné igazgató.
Készült 2000 példányban, 6,75 A/5 ív terjedelemben
a Szentesi Városgazdálkodási Vállalat Nyomda Üzemében
92 689

Előszó

Furcsa dolog, hogy egy évkönyv 1992-ben jelenik meg és semmi köze a mához. Egy hatéves periódust fog át, hagyományt akar ápolni, de nem tudja, hogy melyik tradíciót volna legildomosabb követnie.

1877 óta van írott története az iskolának, mely eleinte évenként, vagy két-három évre szólóan Értesítő címen tájékoztatott az intézményben történt jeles, vagy dicsekvésnek legkevésbé sem szánt eseményekről egészen 1949-ig. 1971-ben egy több mint két évtizedet átfogó kiadvány Évkönyv néven ígérte, hogy egy szabályosabb krónika jelenik meg két-három év múlva. Újabb Évkönyv lett az eredmény 1970-től 1974-ig szólóan, melyet egy szerény terjedelmű Krónika követett az újabb évtizedről. (1974-84).

Az évenkénti értesítő illuzorikus, de meg szeretnénk próbálni az öt évenkénti megjelenést, vállalva, hogy kiadványunk elég emberközeli lesz, nem túl „poros” akta vagy irattári jelleggel bordoz, és követi az általunk megőrzendőnek ítélt szerkezeti jellegét. E koncepcióból következően ki kell, hogy maradjon sok olyan írás, amely ha aktualitását, akkor egyben értelmét is veszti.

Az utókornak mindenképp tartozunk azzal, hogy morzsáiban bár, de sejtessük, hogy mi is történt a Horváth Mihály Gimnáziumban a 80-as évek végén. Az egész országot a falainkon még belül lévő ifjú generáció későbbi életét meghatározó nagy gazdasági és történelmi változásokat úgyis megírják a nálunk hivatottabb szakértők: a közgazdászok, történészek és politikusok, talán valaki azok közül, akinek neve valamelyik kiadványban a mi diákjaink névsorában a kiválóságaink vagy még a szürke eminenciások között szerepel.

A SZERKESZTŐSÉG

Im memoriam:

Mátyás Sándor 1908 — 1987

A lapok gyászrovata is hírül adta, hogy Dr. Mátyás Sándor magyar—latin—görög—francia—angol—orosz szakos nyugalmazott gimnáziumi tanár szülővárosában — Szentesen — váratlanul elment.

A kisiparos édesapát az első világháború pokla nyelte el, az édesanya a kilátástalan küzdelembe roppant bele, így maradt a tízéves kisfiú 1918-ban teljesen árva. A Horváth Mihály Gimnáziumban, majd a debreceni egyetemen mindvégig úgy kellett bizonyítani tehetségét és szorgalmát, hogy az ingyenes helyet el ne veszítse. Ösztöndíjakkal Európa javarésztét is bejárta. Hatalmas nyelvtudása mellé széleskörű tapasztalatra és műveltségre tett szert.

Tanári diplomájának megszerzése után a vásárhelyi Bethlen Gimnázium szigorú tanára lett. Itt a neves intézmény kiváló pedagógusainak műhelyében máig ható elgondolásokat dolgoztak ki. Az ő ötlete is volt, hogy a jeles író, Németh Lászlót 1945-ben meghívták tanítani Hódmezővásárhelyre. Tanácsaival a regényíró Németh Lászlót is segíteni tudta: az Égető Eszter történetét ő ismertette meg barátjával, s lett maga is Bozsó Mátyásként a regény egyik szereplője.

1948-tól nyugalomba vonulásáig az egykori alma mater, a Horváth Mihály Gimnázium tanára lett. Személyisége, rendkívüli nyelvtudása elismerést ébresztett mindenkinben, tanítványai körében pedig sajátos tanári módszerei alapján vált legendássá. Azok, akik nyelvtanári útmutatását követték, tudósok, professzorok, tanárok lettek, vagy az élet különböző területein hasznosítják a Mátyás tanár úr segítségével megalapozott nyelvtudást.

Nyugdíjas évei is alkotó munkával teltek el. Korábbi műfordításai koronájaként Virginia Woolf két olyan regényét ajándékozta az olvasóknak magyarul (Világítótorony, Hullámok), amelyekhez majd fél évszázadon keresztül mások szinte hozzá sem mertek nyúlni.

A megérdemelt elismerés mellett volt tanítványainak megbecsülése jelentett számára igaz örömet. A napokban néhányuk levelére még tervezte a választ, és megírta a bukaresti kiadójának hozzájárulását műfordításainak ottani megjelentetéséhez.

Mátyás Sándor a humánumot, az európaiságot képviselő nagy szentesi tanárgeneráció jelentős személyisége volt. Utolsó önéletrajzát így zárta: „Ha bárhova elmegyek, hazafelé mindig biztonsággal jövök, mert hiszem, hogy szülővárosomért nem hiába dolgoztam. S mert a hűség nagy erény.” Szentes és a Horváth Mihály Gimnázium is vállalja a hűség erényét jeles fiaira való emlékezésében.

Búcsúbeszéd dr. Mátyás Sándor temetésén

Szomorú tisztség és nem kívánt tisztesség készítet megszólalásra. A Horváth Mihály klasszikus tanárgenerációjából hiányzók névsora Mátyás Sándoréval, a magyar—latin—görög—francia—angol—orosz szakos tanárnak a nevével bővült.

Nem is olyan rég, a televízió tizenéveseknek készített műsorában láttuk, amikor friss szellemiséggel, az európai ember szemléletével vallott a múlt-ról, az iskoláról, a pedagógus hivatásról úgy, hogy a tévé addig ismeretlen szerkesztői is megkönnyezték.

Tudását, jellemét, emberségét sok tudományos műhely, sok utazás formálta, gazdagította. Elsősorban azonban szentesi volt. 79 évéből 57-et; az első 18-at és az 1948-tól eltelt 39-et itt, szülővárosában töltötte. A Horváth Mihály Gimnáziumnak 8 évig diákja volt, 21 évig tanára, de nyugalomba vonulása után is teljesen élő maradt az alma materrel való kapcsolata.

Élete, ifjúsága nagyszerű példa lehetne a mai fiatalok előtt: hogyan lesz a tízéves korától árva szegény gyerekből akarata, szorgalma révén széles látókörű, nagy műveltségű ember. Aki elindul az Értől, s eljut a Nagy Óceánig. Fiatal éveire a klasszikus görög—latin kultúra mellett a francia l'esprit gyakorolta a legmélyebb hatást, amit később az angol irodalom szeretete az eredetiben való olvasás vágyává fokozott. Nemcsak a kor kihívása volt, hogy az orosz nyelvstudiumot is elvégezte. Hét évig csak ezt a nyelvet tanította a gimnáziumban, és eredeti olvasmányait is kiegészítette az orosz nagyrealizmus remekműveivel. Így lett teljessé számára az európaiság egész forrásvidéke.

Az orosz nyelvhez és irodalomhoz való kapcsolódásban bizonyára nagy szerepe volt Németh Lászlónak, akit 1945-ben Mátyás Sándor tanácsára hívtak meg tanítani Hódmezővásárhelyre. Az akkoriban inkább csak fordító Németh László itt látott hozzá, hogy pedagógiai elképzeléseit megvalósítsa, s ebben Sipka Sándor és a többi jóbarát mellett Mátyás Sándor volt az egyik legelénkebb szellemi és vitapartnere.

Az irodalomtörténet Németh László Égető Eszter című regényét is javasolta Mátyás Sándor barátságának köszönheti. Az akkori diákok és fiatal tanárok még emlékeznek, hogy egy teljes délelőttön át, a gimnáziumnak által sétálva az Iskola utcai egykori Kristó házig és vissza, hogyan mélyedtek el ketten Égető Eszter történetében. Nem véletlenül lett a regény

Bozsó Mátyás tanárfigurájának is ihletője Mátyás Sándor. A regényhősi szerep egy kicsit determináló tényezővé is vált. Mátyás tanár úr ezentúl kötelességének érezte úgy élni, ahogyan Németh László megörökölte. Vallomása szerint a vásárhelyi Bethlen Gimnáziumból, ahol híresen kemény latintanárként ismerték, az íróbarát tanácsára jött haza Szentesre. Amikor ugyanis Németh László elment Vásárhelyről, és Mátyás Sándor is kevésbé találta a helyét, Németh László azt tanácsolta volna: „Menj haza, Sándor, Szentesre, és légy jó potya tanár!” Nos, a tanács első felét megfogadta Mátyás Sándor. A potya tanár fogalma azonban nem illett rá, inkább a különös, a rendhagyó. A tanári nevelési értekezleteken is akkor különösnek tűnő javaslatokkal állt elő. Türelmetlenül sürgette a tehetségesek képzését, a szellemi 5+1-et kérte számon. Közben magvető munkája nyomán seregnyi tanítványa lett neves tudóssá, professzorrá, kritikussá, nyelvtanárrá. Az ő sürgetése is hozzájárult a nyelvi tagozatos osztályok megszületéséhez.

Nyugdíjas évei az önálló munka legtermékenyebb időszakát hozták. Az egykori tanítványa, Osváth Béla kérésére lefordított Priestley-drámák után megvalósult évtizedek óta dédelgetett terve: a két Woolf-regény lefordítása. A Horváth Mihály Gimnáziumhoz való kötődését is jelzi, hogy egy-egy fejezet elkészülte után tanártársainak olvasta fel a részleteket, várta a kritikát, elemezte a hatást.

Az alma materre és az ifjúságra gondolt akkor is, amikor egykori iskolatársával — Papp Gézával — kimunkálták az angol és magyar nyelvben kiemelkedő tanulóknak járó alapítványt.

Kedden délben a kollégiumban, ahová a nyüzsgő diákok közé ebédelni járt, még betért a könyvtárba egy olvasnivalóért. Este azonban a Világítótorony fényénél a Hullámok örökre kiütötték a kezéből a könyvet. Valamennyien tudtuk róla, hogy 60 éven át félt a szenvedéstől, a nyomorító, hosszú betegségtől. Nem kell félnie tovább.

Mátyás Sándor teljes, egész életművet hagyott maga után. Gazdag életút zárul itt most le. Mi, ittmaradtak mégis szomorúak vagyunk. Szentes városa és a Horváth Mihály Gimnázium szegényebb lett. „Fehérek között egy európai”-val lettünk kevesebbek.

A hangulatos diáktalálkozókon nem halljuk jellegzetesen rekedtes hangját, ironikus csipkelődéseit, bölcsességeit. De megmarad gazdag életműve, melyet őrizni és tovább vinni valamennyiünk kötelessége.

Mondják, hogy a felesleges lépéseket el akarván kerülni, a tanterem ajtajából egy mozdulattal repítette kalapját a fogasra. Bizzunk benne, hogy most sem tett felesleges lépéseket. Ami Mátyás Sándorból fontos, az az enyészetet diadallal elkerüli, alakját pedig tovább aranyozza a róla már életében gazdagon áradó anekdoták sora.

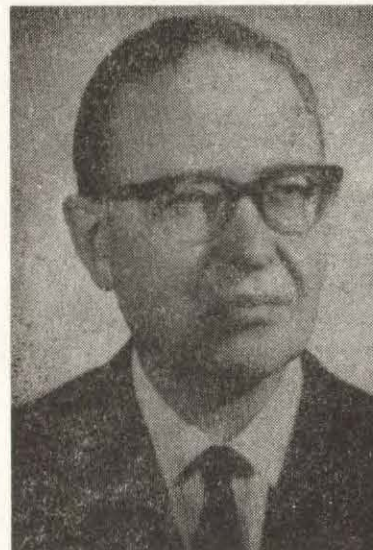
Sándor Bátyánk!

Ha vétettünk valaha, ne neheztelj ránk, mint ahogy mi is megbocsáj-tunk azért, amiért ez az utolsó történeted kegyetlen csattanóval végződött.

Bácskai Mihály

Im memoriam:

Nagyajtósi István

Szomorú kötelességem a Horváth Mihály Gimnázium nevelőtestülete nevében elköszönni Nagyajtósi István gimnáziumi tanártól, a francia akadémia pálma lovagjától, az Oktatásügy Kiváló Dolgozójától; valamennyiünk szeretett Pista bácsijától, bizalmas szeretteinek megszólításában Pistukától, tanítványai „Nagy Mösziójétől.”

Nagyajtósi István **egyiskolás** tanár volt. Átmeneti munkanélküliség után a harmincas évek elején került iskolánkba, óraadó helyettes tanárként, majd még 1933-ban megkapta a rendes tanári kinevezést. Öregdiákok visszaemlékezéseiből tudjuk, hogy a fiatal tanárt szelíd viselkedésével, sápadt

arcával inkább diáknak nézték, aki könnyen elpirul, könnyen zavarba hozható fiatalember. De ez a fiatalember alapos nyelvismerettel, biztos irodalmi műveltséggel legfiatalabbként is harmonikusan illeszkedett be a Horváth Mihály Gimnázium harmincas évekbeli nagy nemzedékébe. Járay Imre volt az igazgató, Molecz Béla akkor készült nyugdíjba, itt volt még Matyó Sándor, Mihóczy Rezső, Zolnay Dezső, hamarosan megérkezik Somogyi Gyula és Szöllősy Géza is.

Nagyajtósi István szellemében felnőtt a nagy elődökhöz, de bensejében mindig fiatal maradt, miközben a történelem fordulatai nem kímélték sem az iskolát, sem a testületet, sem őt magát. Ő úgy maradt meg az „elefántcsonttoronyban”, ahogy azt megépítette humán műveltségéből, nyelvismeretből, a klasszikus és keresztény kultúra értékeiből. Pályáján, amely szorosan kötődött iskolánkhoz, 1968-ig, nyugdíjazásáig kialakított elgondolásának jegyében élt, dolgozott és alkotott.

A francia akadémiai pálma lovagjává tulajdonképpen **alkotómunkája** avatta. Iskolánkban több, mint száz éves múltja van a francia nyelv tanításának, ami még az I. világháború idején sem szakadt meg, amikor a két állam hadiállapotban volt. Nagyajtósi István nevéhez fűződik a franciatanítás máig is élő új szervezeti formájának megalkotása: a francia tagozaté, amely a franciatanárok, egyetemi oktatók egész sorát indította el az Értől az Óceánig...

Alkotómunkának számít — a művészi színvonalú tanításon kívül — a tankönyvszerzői, bírálói munkája is. Díjat nyert tankönyve ma is tanítható.

Ennek az alkotó tevékenységnek volt egy ismertebb és egy titkos része is. Ismert, hogy lokálpatriótaként szívós alaposággal kutatta Szentes irodalomtörténeti vonatkozásait. Mint az Irodalomtörténeti Társaság tagja, publikációit is főként ebben a témában jelentette meg. De azt, hogy költői álnéven versei jelentek meg, s ezekből egy kötetre való rejtőzködik az íróasztala fiókjában, csak nemrég tudtuk meg. Ahogy ígértük — még fájdalmaim enyhítendő —, most kötelességünk maradt a kötet megjelentetése. Kitől tanultunk többet? A lírai alkatú rejtőzködőtől, vagy az európai tekintetű filozoftól?

Nekünk, akik kollégái lehettünk, máig ható példa, mit kell tennünk önmagunk építésére, hogyan kell ébren tartani a **hitet**, mely alapján kötelességünk műveltségünket, meggyőződésünket átadni tanítványainknak. Hinni, hogy ennek **van** értelme, s hogy **csak ennek** van értelme!

Drága Nagy Möszió! Feledhetetlen Pista Bácsi! Köszönjük a példát, a maradandó üzenetet. Hogy egy pillanatra sem szabad belenyugodni a vidéki műveletlenségbe, állandóan törekednünk kell önmagunk építésére, hogy tanítványaink is képessé váljanak kikecmeregni a sárból.

Tanulhattunk tőle szerénységet, szemérmességet, tiszta férfiasságot, a szeretet vallását, mások megbecsülését, a tiszteletet más népek és az emberi értékek, a humánus iránt. Megtanultuk, hogy erkölcsi tartás nélkül az ember olyan üvegházi növény, amely még a szellőző levegőre is elkókad, de szilárd erkölcsi meggyőződéssel minden vihart képes kiállni. És a homo moralis tartását, amelyet most köszönünk Neked!

Hiányod eddig is sokszor éreztük. Először akkor, amikor nyugdíjba mentél. De vigasztalt, hogy megérdemled a pihenést, és visszajöttél, ha segíteni tudtál. Aztán magadra maradvra Csongrádra mentél. Mégis örültünk, mert szerető nagy család vett körül féltő gondnal. Az öregdiákok találkozóin még elfoglaltad a főhelyet. Az a hely a katedrán és a szívünkben most nagyon elárult.

És most is kiderül, hogy Te vagy az erősebb, a vigasztalásunkra is gondoltál. Versedben üzened meg nekünk a belenyugvás nemesen egyszerű gondolatait:

„Mindegy hogyan, de egyszer el kell válnunk,
Engedve csöndesen.

Más igazítsa párnára a vállunk,
S nem önként fűz ujjt ujjhoz kezem.

Lesz egy út, mely után nem lépek többé,
És minden cél elől elrejtőzők.

Lesz egy táj, mely végsőként válik köddé
Feledékeny szemem mögött.”

Bácskai Mihály

Terney Béla emlékezete

Születésének 85. évfordulóján

Terney Béla gimnáziumi tanár, iskolánknak hosszú időn át igazgatóhelyettese, öt éven át igazgatója, majd — nyugdíjasként — óraadó tanára, éppen 85 éves lenne a napokban, december 12-én, ha megérte volna.

Olyan szerencsés vagyok, hogy 20 éven keresztül kollégája lehettem, közeli jó ismerőse, talán barátja. Mindenképpen, mi valamennyien, akik a közelében lehettünk — s ez később derült ki — sokat tanultunk tőle; a tanítványai voltunk; hatása — szinte észrevétlenül — beleépült a génjeinkbe, vagyis Terney Béla nemcsak emlékeztünk, hanem emberi lényünk szerves része.

A „Béla bácsi” megszólítás helyett inkább a **Béla bátyám** illet jobban hozzá, sohasem volt benne semmi „bácsis”, frissen energikusan, igen gyorsan lépkedett. Ez a határozott, céltudatos ember sajátja. Talán egyszer ha láttam sétálni, kézenfogva egyetlen gyermekével, az akkor még kis Lackóval, s természetesen elválaszthatatlan élete párjával, Margitkával az oldalán. A kor pedagógus életszínvonalának megfelelően — a gyorsabb célbaérés érdekében — úgy maradt „gyalogos” ember, hogy kerékpárra szállt. Sportos egyéniségének ez felelt meg jobban, s nem ijedt meg, ha közel 100 kilométeres túrára, haza Békésbe, vagy csak Pusztaszerre kellett menni az általa szervezett iskolai kirándulásra. Kihajtott inggallérral dacolt az elemekkel még a téli fagyok idején is. Sportembernek is nevezhetném, hiszen szerelmese volt a labdarúgásnak, szűkebb pátriájában szakosztályt is szervezett, a tanár—diák meccseken mezre vetkőzött, és igen magas színvonalon bővölte a kaucsuklabdát is. A tantestületben a férfitanárok bajnokságot szerveztek, de a tanárnők is megkedvelték az asztaliteniszt. Kifogyhatatlan érdeklődéssel foglalkozott a sportolókkal, beszámoltatta őket versenyeredményeikről; biztatta, segítette a súlyemelőket, tornászokat. Segítette olimpikon kollégánkat, merthogy akkoriban ilyen változatos volt sportéletünk is. Béla bátyám mégsem volt testnevelő tanár, inkább a „lélek mérnöke”, a művészetek avatott ismerője, elkötelezettje.

Képzőművészeti tehetségéről az itt látható alkotások is tanúskodnak. Erről szakmai szemmel szólni nem az én feladatom. Persze mindig tudtuk róla, hogy művész. Nem a „bogarai” miatt. Ilyenekről nem tudtunk, bizonyára nem is voltak. Inkább a művészetek alázatos tisztelete jellemezte. Sohase tűnt tehetsége elaprózásának, ha „előrajzolt” szakköröseinek, vagy ha díszlettervezésre kértük. Bizony, ha a díszlettervezést választhatta volna — állíthatom —, bármelyik színház szívesen alkalmazta volna.

A művészet alázatos tisztelete vezette a Szent Anna templomba, amikor elvállalta a mennyezetfreskók restaurálását. A templom festményeinek még mindig eleven színén átsugárzik álma a quattrocentóról, cinquecentóról, amelynek nem volt hitelesebb és lelkesebb népszerűsítője, mint ő.

Feltétel nélkül hitt ebben a művészettörténeti szempontból nagy korban, bizonyára ezért is fejlődött ki benne a humanista, az alázatos tisztelet az ember iránt, mert magatartásának minden vonása a reneszánsz kor meghatározó világszemléletéből, a humanizmusból táplálkozott. Ezért segített bennünket embernek lenni minden körülményben.

Ma, mikor — önigazolásul — a közelmúlt sötét évtizedeiből kortársaink úgy keresik önmaguk érdemeit, ellenállásukat, félve mondom ki: a Terney Bélák tették a legtöbbet, amikor a származásuk miatt a felvételin „elvá-gott” gyerekek érdekében koldultak, kilincseltek pártfogásért, tehetségük megmentéséért. Az „antiidőben”, **ittthon** megőrizni az emberséget ki-sugározni mindezt a jövő intelligenciájára, antropomorfizálni a „vasvilá-got”, azért a legnagyobb tett, mert ezzel megőrizték szívünkben magyar-ságunkat is.

Mindehhez jó alkalmazkodóképességre volt szükség. Ennek egyik külső formája volt, hogy Béla bátyám mindig a másikéhoz igazította lépteit, ha kellett, többször is lépést váltva. Így került az együtt gyaloglóval egy hullámhosszra. Ennek a képességének másik jegye is volt: képtelenek vol-tunk neki előre köszönni, mindig megelőzött bennünket. Zavarbajtő ud-variassága a másik ember iránti tiszteletéből fakadt.

Példaértékű volt diplomáciai érzéke is. Tudott bánni a felügyelőkkel, ellenőrökkel, pártvezérekkel. Szerény udvariasságára nem tehettek mást, csak az általa megütött hangnemmel válaszolhattak. Ez a diplomáciai ér-zéke nem volt veleszületett tulajdonsága. Úgy tanulta „Közép-Európa leg-jobb igazgatójától”, Szöllősy Gézától, akivel együtt előbb helyettesként, majd az igazgatásban utódjaként — sikeresen vezette át világegészen, sorsfordulókon, antiidőkön az Alma Mater hajóját.

A diplomáciai érzék kifejlesztéséhez nagy-nagy tapintatra volt szükség. Ha nagy feladatokra kell felkészíteni egy testületet, — s ilyen volt meg-őrizni az emberséget, a hitet a szabadságban, az ember jogaiban —, nem lehet meg a tantestület békéje, egyetértése nélkül. Nemrég került a kezem-be óralátogatási jegyzetfüzete. Óráinkról csupa-csupa dicséretet, csupa erényt találtam — pontos és szép fogalmazásban. Óraelemzéseiben is a pozitívumokat hangsúlyozta. Ezek nyomán szerettünk volna olyanok lenni, amilyennek elképzelt bennünket a minősítésekben. A bátorítás, a dicséret pedagógiáját igen sikeresen alkalmazta tanítványaival is, akik nemcsak tisztelték, de valóban szerették, s megszerették tantárgyait is, az ábrázoló geometriát, s főként a művészettörténetet. Mi, tanártársai mondogattuk is, hogy bizonyára nem is ismeri a hármassokat, igencsak ötösöket írt a napló-ba, s nem vettük figyelembe: tanítványai valóban tudják jelesre az anya-got.

Liberális volt gyarlóságaink megbocsájtásában: amit egymás ellen — testületen belül — vagy a tanítványaink ellen (készületlenségünkkel, túl-zott öntudatunkból eredően) vétettünk. De liberális volt a szuverén szemé-lyiség tiszteletében is. Véleménye szerint a diák is ember, amiről sokszor még ma is megfélekedezünk. Nem tudok konfliktusáról, bizonyára nem is volt se kollégával, se diákkal. Csak a végtelen harmóniáról, amelyről mű-vészete is tanúskodik: az aranymetszést az élet gyakorlatában — az alkal-mazott művészetben, a pedagógiában is érvényesítette.

Bizonyára nem tudunk válaszolni arra a kérdésre, hogy amikor a hiva-tali aktáit készítette, az a mintaszerű precíz, pontosság az alkotómű-

vész erénye-e, vagy a vidékre vetett, a vidékiességben élő művész pót-cselekvése. Talán nem is lényeges kérdés. Mindenképpen a tanárok taní-tója volt, s de szívesen bejárnánk óráira, tanári előadásaira, műelemzéseire, mert ebben marad számunkra a legemlékezetesebb.

Bácskai Mihály

Ami az életrajzból kimaradt

Dr. Gilicze László ny. ref. lelkész eddig nem ismert adatot közölt — szóban — Horváth Mihályról. Bácskai Mihály kérésére érdekes értesülését írásba foglalta, amit változtatás nélkül adunk közre:

1946—48 között a szentesi református Nőszövetség rendezésében, s az egyházközség elöljáróinak hívására tartott gyülekezeti konferencián megjelent Dr. Makkai Sándor, volt erdélyi református püspök és felesége igehirdetés és előadás tartása végett. Nálam lakott a felsőpárti református lelkészlakásban Szentesen tartózkodása alatt. Egy alkalommal azt kérte, hogy Horváth Mihály szobrát, szülőházát mutassuk meg nekik. Miért? — kérdeztük. Felelete:

„Horváth Mihály unokáját az ő egyik fia vette feleségül.” Elképedve hallottuk, hogy a római katolikus püspöknek unokája volt, s még inkább azt, hogy református püspök fiának lett a felesége. Makkai Sándor erre elmondta, ami Horváth Mihály életrajzaiból kimaradt: Svájcban az emigrációban megnősült, ennek lehetősége végett áttért reformátusnak. Mikor a kiegyezés eseményei, kedvező előzményei lehetővé tették, hogy hazatérjen, el kellett válnia feleségétől, a testvére vette nőül (H. M. testvére?) s fogadta örökbe azt a gyermeket is, akinek lánya Makkai püspök menyé lett. . . Horváth Mihály viszont hazatérve már, ideiglenes apostasia miatt nem lehetett megyés püspök, csak címzetes, illetve szünetelő egyházmegye püspöki címének viselője.

A református alapítású gimnázium előtt olyan katolikus püspök szobra áll, aki életének egyik szakaszában református is volt.

Szentes, 1989. október 12.

Dr. Gilicze László ny. ref. lelkész

„Úgy volt Ő a Mesterünk . . .”

Miska Bácsi

1990 júniusában 16 évi igazgatói tevékenység után, az Apáczai-díj birtokában nyugdíjba vonult Bácskai Mihály — vagy ahogyan valamennyien szólítják, s ahogyan országszerte ismert: Miska bácsi.

Kevés pedagógusnak adatik meg, hogy tényekkel olyan egyértelműen igazolható életművet alkosson, mint amelyet Ő alkotott a drámai tagozat létrehozásával. Évi 6—8 színpadi bemutatót, tucatnyi fesztiváldíjat és 10 évfolyamról 35 színész kinevelését lehet „fölmutatni” — ezek csak számok, adatok. Mint minden nagy Pedagógusnak, Miska bácsi tevékenységének sem ez az igazi mércéje.

Az Ő életművének lényege is a statisztikailag megfoghatatlanban, az emberi kapcsolatok minőségében rejlik.

Miska bácsi mindig tisztelte a másik személyiségét, s tág teret adott mindenkinek szabadsága kiteljesítéséhez — akár a tanuló iskolapolgárok-nak, akár a diákszínjátszóknak, akár a kollégáknak. Úgy volt Ő a Mesterünk, hogy nem kellett utánozóivá válnunk, s ennél többet egy tanítvány sem kaphat. . .

Keserű Imre

Tisztelt Miska bácsi!

Nyugdíjba vonulásának a híre az elmúlt hetekben több csatornán át is eljutott hozzám. Ebből az alkalomból szertnék — ezzel a levéllel — minden jót kívánni.

Legelőször mégis inkább a magam mentségével, távolmaradásom igazolásával kezdem. A hét végén határon túli magyarok felvételizésével kapcsolatos feladatoknál segítkezek Pesten, különben ezúttal feltétlenül elmentem volna Szentesre. Bár az igazat megvallva, sajátos véleményem van arról, hogy kinek, hol kellene főiskolát, egyetemet végeznie, és hogy hol kellene a végzés után elhelyezkednie (különösen humán szakosok esetén) — de aki idejön, úgy gondolom, azt mindegyikünknek a maga módján segítenie kell.

Mindez persze a Szentesen való meg nem jelenésemre csak pillanatnyi mentség lehet, hiszen mehettem volna hetekkel korábban, vagy mehetnék hetek múlva is — személyesen, amikor épp nincs ilyen elfoglaltságom. Eddig még minden évben ott is voltam a ballagáson (vagy az évfázón), igaz, ilyenkor szívesebben húzódtam meg „inkognitóban”, a régi diákok között, és ha nem is kerültem volt kollégáimat, de nem is igyekeztem találkozni, beszélgetni velük. Miska bácsit sem kerestem meg ilyenkor,

arra hivatkozva, hogy biztos van most éppen elég más dolga. Hogy azután valójában miért alakult ez így, az már talán egy másik levél...

Tisztelt Miska bácsi! Nyugdíjba menése alkalmából olyan sok mindent szeretnék kívánni, de őszintén szólva nem tudom pontosan, hogy mit is mondjak, hogyan is fogalmazzak.

Ha most diákja lennék a gimnáziumnak, borzasztóan sajnálnám, hogy Miska bácsi nyugdíjba megy. Kicsit talán megbántva is érezném magam, úgy gondolnám, hogy én már visszavonhatatlanul kimaradok valamiből, hogy én már nem ismerhetek meg valakit, akiről az előző generációk csoda dolgokat mesélnek. Pontosán persze nem tudnám (honnan is tudhatnám), mit adott a diákjainak az a tanár, az az igazgató — az a gimnázium —, de látnám a volt tanítványokat minduntalan visszatérni, hallanám őket emlékezni, észrevenném rajtuk a zajosság, az élcélődés, a kamaszos bizalmaskodás „'ska bácsizása” mögött is a hazatérés örömét, megilletődöttségét, felfedezhetnék bennük — minden különbözőségük ellenére is — valamiféle megfogalmazatlan és kimondatlan közös kötődést, összetartozást. Mindezt látva (bár talán csak évek múlva érteném meg igazán), bizony szomorítana, hogy ilyesmiben nekem talán nem lehet részem.

Ha szülő lennék, s a gyerekem járna most a „Horváth Mihály”-ba, nem örülnék Miska bácsi nyugdíjba menésének, bár a pihenés megérdemeltségét el nem vitatnám. Nem örülnék, mert ebben az egyre zűrzavarosabb világban eddig legalább volt egy biztos pont — egy iskola, melyről pontosan tudhattam, hogy ott mit és milyen szellemben kapnak a gyerekek; és lett légyen bár valaki bármilyen vásott, lusta diák, ez az iskolai szellem valahol őt is megérinti, utat talál hozzá. Noha néhányan azt mondogatják, hogy ennek a gimnáziumnak a valóságtól kissé elkülönülő, a gyerekeket, mint egy „üvegházban” nevelő magatartása nem készít fel kellően az életre — én viszont mint szülő úgy gondolnám, hogy a valóság sokszor durva napi kis csatározásainak, tülekedéseinek a betrenírozása helyett a diák ebben az iskolában másutt, később aligha pótolható szellemi, emberi alapértékeket kapott. Ezekre támaszkodva ítélhette meg realisan saját magát, találhatta meg a helyét a környezetében, ismerhette fel, hogy melyik a könnyebb, és melyik a nehezebb, de vállalhatóbb út. S amire valóban nem tanított soha ez a gimnázium — az övön aluli ütések technikáját az arra elszántak könnyen és gyorsan elsajátíthatták az iskola kapuin kívül is. Szülőként azért kicsit talán bántana valami: hogy mi, a város lakói, szentesi polgárok vajon mindig megadtuk-e ennek a gimnáziumnak, az igazgatójának, a tanárainak azt a támogatást, tiszteletet, amit munkában, türelemben, szeretetben elvártunk tőlük saját odajáró gyerekeink számára — s amit ezek a gyerekek tőlük általában meg is kaptak.

Az iskolában tanító fiatal (pályakezdő) tanárként is nagyon sajnálnám, hogy Miska bácsi elmegy. Úgy érezném, elveszíték egy nagyon fontos szövetségést, aki annyival többet tud erről a hivatásról, az emberekről, hogy a nagy pedagógiai feladatok között is felfedezi és pontosan megérti az én hétköznapi kis gondjaimat, bizonytalanságaimat, ügyetlenkedéseimet, nem néz le miattuk, hanem segít megoldani azokat. Nagyon sajnálnám, hogy már nem leshetem el a „nagy öreg” titkait. „Nagy öregnek” lenni ugyanis valószínűleg nem más, mint érzékenységben, nyitottságban, elszántságban — lélekben — mindig fiatalnak maradni. Szeretni a gyerekeket, és úgy megtudni róluk egyre többet, úgy feltárni a lelkükhöz, eszükhez vezető

utakat, úgy segíteni a gondjaikon, úgy nevelni őket fegyelemre és önfelegyelemre — úgy dönteni róluk, velük, hogy közben soha el nem távolodni tőlük a felnőtté válás, a tanári, az igazgatói pozíció arisztokratikus magasságába. Hogy a tapasztaltság fölényével soha ne nézzük le a gyerekek kis világát kitöltő örömeiket, drámákat, hogy a saját helyzetükhöz, lehetőségükhöz mérve ítéljük meg a törekvéseiket, teljesítményüket, hogy túl a napi viselkedési szokások, normák, jogok formális rendszerén valahol egyenrangú félnek, saját sorsukban kompetens egyéniségeknek tekintsük őket, hogy ne kötelezően követendő utat, hanem választást, döntéseket állítsunk eléjük, de mégsem magukra hagyva őket... ez az, amit a szakmai fogások mellett (előtt?) egy fiatal tanárnak el kellene lennie a „nagy öregektől”.

Ha már idősebb, több éve tanító kolléga lennék, az őszinte jókívánságok mellett, talán egy kis (önvizsgálatra készítő) irigységet is éreznék. Vajon 20, 30, 40 év után én is elkönnyelhetek-e majd ilyen eredményeket? Az évek során nem fáradok-e el; nem lobog-e ma is nagyobb tűz Miska bácsi-ban, mint bennem 10—15 év tanítás után? Az eltelt idő alatt elesedett-e a szemem, hogy idejében észrevegyem a diákjaim problémáit, meggyőzőbbé vált-e a szavam, amikor kérdéseikre, kétélyeikre válaszolok? Van-e olyan tartásom, mellyel e furcsa, önmagát naponta meghazudtoló világban is fejfel magasodhatok ki tanítványaim közül (ha centiméterekkel nem is) — hogy ha akarnak, biztos eligazodási pontként tekinthessenek rám? Lesz-e valaha is olyan sugárzó nyugalom, meggyőződés, adni akarásom — mint Miska bácsinak — amely a diákjaim jelentős részét gondolkodásban, világlátásban, az emberekhez való viszonyban maradandóan megérinti? Nekem, mint kollégának talán ilyesmi jutna az eszembe, ami pontosabban fogalmazva persze nem is irigység, hanem tisztelgés a másik közel 40 éves eddigi munkája előtt. Valamint annak a vágnak a megfogalmazása, hogy jó lenne több ilyen „iskolateremtő” emberrel együtt dolgozni; és jó lenne apró pici jelzéseket kapni, hogy ha még csak nagyon az út elején tartva is, de magam is velük egy irányban — a jó irányban haladok.

Azt hiszem, meglehetősen tudathasadásos helyzetben lennék, ha én volnék a stafétabotot átvevő utód. Lehet, hogy lenne bennem egy egészen kicsi elbizakodottság (gőg?), hogy végre most majd én is megmutathatom, mit tudok, de ezt biztosan jó adag szorongás is kísérné: hiszen amit tudok, azt más poszton már eddig is megmutathattam, amit pedig az új helyzetben pluszként tudnom kellene, vajon tényleg tudom-e? Könnyen lehet, hogy főleg arról beszélnék, amit máshogy akarok csinálni, mint az elődöm. Emlegetném például a rend és a fegyelem megteremtését, megerősítését, titokban viszont a közvetlenség, a feltétlen tolerancia, a humánus korábbi rendszerét tartanám igazán fontosnak, és szeretném megőrizni. Talán a manapság oly divatos elit-képzés szükségességét hangoztatnám, magamban azonban az általános, a tananyagban, felvételi pontszámokban nem mérhető értékek minél szélesebb körű átadását, a mindenkivel való közös nyelv megtalálását, a világra való szemnyitást elősegítését tartanám feltétlen követendőnek a korábbi igazgató munkájában. A kollégák tevékenységének, lojalitásának valamiféle újszerű, objektív (piaci) minősítését, megítélését emlegetném, de közben a közvetlen emberi szó, az őszinte baráti gesztus, a másságukkal, a furcsaságaikkal együtt szuverén egyéni-

ségek elvesztésétől félnék talán a legjobban. Talán néhány dolgot csak azért tennék, hogy hangsúlyozzam az elődömtől való különbözőségemet, hogy másnak lássanak mint őt — valójában azonban azt szeretném a legjobban, ha folytatni tudnám, amit Miska bácsi rám hagyott, ha ő maga is vállalható „utódjának” tekintene és nem csak egyszerűen az utána következőnek, s ha mások is egyszer majd Miska bácsihoz mérnének. Talán így tennék, így gondolkodnék, ha én lennék a következő igazgató.

Ha hasonló helyzetben lennék: én is most vonulnék nyugdíjba, most adnám át a helyemet önként másoknak egy gimnázium élén — azt hiszem, én nem lennék maradéktalanul boldog. Az örömet, a megnyugvást, legalábbis egy kicsit, valami meghatározhatatlan bizonytalanság zavarná meg. Csábítana persze a nyugalom, a kiérdemelt és a kényessé váló egészségem által is egyre inkább megkövetelt pihenés. Hogy ne kelljen nap, mint nap ezer apró hivatalos ügy útvesztőjében élnem, hogy ne kelljen állandó harcot folytatnom a ki tudja mitől olyan elszánt ostobasággal, rosszakarattal, a mézes-mázosságba, vagy épp korrektségbe öltöztetett egyéni érdekekkel, sanda szándékokkal. Csábítana, hogy végre több időm, erőm maradhat a családomra, az unokákra; s hogy ha akarok, egy kicsit magammal (csak magammal) is foglalkozhatok, a passzióimnak élhetek. S jó az is, hogy ezután nem mint ilyen és ilyen hivatalban, beosztásban lévő keresnek fel, hívnak meg, tisztelnek, vagy éppen irigyelnek, gyanakodva figyelnek mások — hanem bárki számára már csak egyszerű magánember maradok: engem szeretnek, engem fogadnak el, vagy éppen velem lesznek fenntartásaik új ismerőseimnek. Mindez persze csábítana, de talán ott motoszkálna a fejemben az is, hogy vannak még meg nem valósított elképzeléseim a munkámban, vannak még át nem adott tapasztalataim — ha hívnak, ha kérnek még talán elegendő erőm is van, hogy megtegyek még néhány dolgot. Az is az eszembe jutna talán, hogy tényleg felemelő dolog egy gimnáziumban a legnagyobb tanárok és igazgatók sorában fényképként a falon függeni, de lehet, hogy a gyerekekkel való mindennapos bajlódásnál mégsem jelent többet — az igazgatói vagy a tanári, a fakultációs vagy szakörvezetési feladatoknak, a napi apró kis küzdelmeknek, örömeknek, bosszúságoknak végképp hátat fordítani bizony nem könnyű elhatározás. Talán ezt gondolnám és ezt mondanám nyugdíjba készülő kollégaként „öreg barátomnak”, Miska bácsinak — akkor is, ha bizonytalanságomat ő maga nem osztaná, és akkor is, ha hasonló gondolatok egy-egy röpke percre néha őt magát is megszorítanák.

Tisztelt Miska bácsi! A fenti kapkodó gondolatok tanúsága szerint van bizonyos elképzelésem arról, hogy nyugdíjba vonulása alkalmából hogyan köszönteném, mit mondanék: mostani gimnazistaként, vagy szülőként, pályakezdő vagy már tapasztaltabb kollégaként, utódként, illetve újdonsült nyugdíjas társaként... csak éppen azt nem tudom, mit is mondhatnék a magam nevében — egy kicsit talán a „tékozló fiúként”.

Lehet, hogy írnék 5 év alatt vagy egy tucat hosszú levelet, amit végül azután nem küldenék el. Talán megjelennék évente egy-egy iskolai ünnepségen, de csak megbújva a régi diákok sorában. Talán szeretném, ha hírt tudnék adni bizonyos eredményeimről, arról, hogy a valamikori közös munkánkat folytatom, hogy talán mégis jól sáfarkodom a „Talentumokkal”, melyeket valamikor a „Bethlen Gábor” diákjaként, majd a „Hor-

váth Mihály” tanáráként az évek során megőrzésre kaptam. Előállhatnék persze féligazságokkal: mondhatnám például, hogy az elmúlt időben több egyetemen is oktattam, s a tanítványaim többsége szakmailag és emberileg is elfogadott (úgy gondolom) — csak éppen ezeken a helyeken mindig vendégnek, idegennek éreztem magam, igazi kötődésem, odatartozásom máig sincs. Mondhatnám, hogy egy-két kisebb írás mellett néhány éve egy komolyabb munkám is megjelent — csak éppen nem itthon, hanem külföldön, s az itthoni kiadásra vagy egy év múlva kerül majd csak sor előreláthatólag, amikor már több részlete valószínűleg elavul. Nincsenek tehát olyan eredményeim, sikereim, amelyekkel megörvendeztethetném Miska bácsit, egy ilyen alkalom kapcsán — ha nem is fogytak, alig szaporodtak a „Talentumok”.

Így hát, Miska bácsi, nyugdíjba menése alkalmából csak ilyen kurtafurcsa gondolatokkal tudok most minden jót kívánni. Kívánok ráérős nyugalmat, de mindig épp sorára váró munkát is, elmélkedő pihenést, de gyerekek (és lassan felnővők) gondjainak tevékeny szemmel kísérését is, évenként egy-egy szép megemlékezést, volt tanítványok, kollégák tisztelő összejöveteleit, de közben tanácsot, véleményt kérők hadának mindennapos „zaklatását” is — mindebből pont annyit, amire egyszer-egyszer szüksége van Miska bácsinak.

Tisztelettel... (nem elvetemültségből hűtlen) volt famulusa, tanítványa:
(1990. június 28.)

Olasz Lajos (Luigi)

P. S.

A levél itt nem ért véget, egyszerűen csak abbamaradt. Célja (értelme?) nem volt több, mint hogy hosszú évek után őszintén tisztelegjen, fejet hajtson vele az írója Miska bácsi előtt.

L.

P. P. S.

A géppel való írás részben a levél olvashatóságát szolgálja, de részben a megindultságát is hivatva van leplezni.

Olasz Lajos

A mesebeli sziget és lakói

Ha valaki nem tudná, van Szentesen egy mesebeli sziget. Lakói, gyerekek, felnőttek, első pillantásra aligha különböznek a többiektől. Ámbár — főképp a fiatalabb korosztály tagjai — hamar gyanússá is válhatnak megjelenésükkel, viselkedésükkel. Loboncos hajzuhatagú vagy kefefrizurás lányok. A fiúk feje egyenesen fésű után kiált. Fekete vagy éppen rikító színű ruháikat mintha házilag eszkábálták volna össze: itt lóg, amott gyűrött, szakadt. Amúgy nagyon csinosak, helyesek, de hol vannak ők a komoly, udvarias, jól nevelt, „jó tanuló — jó sportoló” diáktól!

Na és a felnőttek, a tanáraik! Némelyike ugyancsak kirí a tekintélyes tantestületből. Emlékszem, egyikük, még a 80-as évek legelején, felszólalt a fiatal pedagógusok parlamentjén. Volt nagy szörnyűködés! Mert az hagyján, hogy furcsa dolgokat mondogatott a tanári szabadságról, a „szocialista nevelésről”, a szent és tökéletes oktatásügyről — azt meg se hallották. De hogy nem átalott torzonborz szakállal, üstökkel, farmerban és papucsban kiállni a gyülekezet elé, az már megbocsáthatatlan! Keserű Imre nevét már akkor sokan megjegyezték.

Talán már sejtik, hogy a mesebeli sziget a szentesi gimnázium irodalmi—drámai tagozata. Lakói — e tagozat diákjai, tanárai — a legforróbb júniusi hétfőn gyűltek össze, hogy elbúcsúztassák a szigetet teremtő Prosperót. . . Miska bácsit, Bácskai Mihály igazgatót. No nem, a varázsló nem töri ketté pálcáját, csak átadja másnak, mert nyugdíjba vonul.

Hogy is lehetne hozzá méltóvá és igazán emlékezetessé tenni ezt a búcsút? — töprengtek a szigetlakó tanárok. Különösen Dózi — Perjésné tanárnő — ódzkodott attól, hogy ünnepélyes szónoklatok kíséretében még egy vázát avagy pohárkészletet adjanak át. Valamiképpen fel kellene mutatni azt, amit a „varázsló” megteremtett abban a szigorúan szabályozott és irányított világban, felidézni a mesebeli szigetet, ahol szabad volt gondolkodni, s a gondolatot hangosan kimondani; szabad érzelmeket nyilvánítani, kiabálni, sírni, hahotázni; szabad a kéket zöldnek látni, a dolgok fonákját is észrevenni, szabad mindent kiforgatni a maga megkövesedett, közmegegyezéses értelméből.

Mert — bármily meglepő — a sziget, az irodalmi—drámai fakultáció ezért született meg valaha — először Miska bácsi fejében, aztán szívós és törhetetlen munkálkodásával a szentesi Horváth Mihály Gimnáziumban.

Lelkes szavakkal faggatnám a nyugdíjas igazgatót a „nagy műről”, de mint mindig, most is ironikus mosollyal bújik ki a kérdések alól.

... Megirigyeltem a természettudomány-szakosokat. A matematika, fizika, biológia tagozatokra válogatott gyerekeket vesznek föl, válogatott tanárok tanítják őket. Kellene egy humán érdeklődésű, irodalmi vonzódású osztály is. Egyébként így lenne teljes a fakultatív oktatási rendszer.

... Amikor igazgató lesz az ember, szeretne valami újat kitalálni. Amittől ismertté válik az iskola a városhatárokon túl is. A komplex természettudományos nevelés sem vált be igazán. Kimaradtunk az oktatási kísérletekből.

... Valami olyasmit kell csinálni, amihez érték, s aminek van hagyománya a gimnáziumban. Volt diákszínpadom, a színjátszás pedig rég gyökeret vert az iskolában.

... Kapóra jött a Vígyszínház igazgatójának, Várkonyinak a fölhívása. A 70-es évek közepén, a szocialista gazdasági csoda pillanatában zsúfolt házak előtt játszottak mindig a színházban, nem lehetett jegyet kapni az előadásokra. Meg kell hát kétszerezni, mondta Várkonyi, a teátrumok számát, rengeteg színész kell, rádióhoz, tévéhez, filmhez is. A bölcs és előrelátó minisztérium azonban rögtön tudta, hogy nem lehet mindenki művész, s a színésztanodákkal csak a kiábrándult, elégedetlen fiatalok tömege növekedhet meg. Ettől pedig az isten óvja a szocialista rendszert!

... Amíg Várkonyi és a minisztérium csatázott; kikovácsoltam a megvalósítható tervet. Gyakorlati fakultációt kell indítani, a gyerekekben

készségeket, képességet kell fejleszteni ahhoz, hogy bárhol, bármilyen pályán és „szituációban” meg tudjanak nyilvánulni, ki tudják fejteni önmagukat, fölismerjék a helyzeteket, megértsék a másikat és magukat. Erzékenyek és nyitottak legyenek, valóban közösségi szelleműek, tudjanak cselekedni másokért is. Talán még a világot is formálni tudják majd.

... Nekem is meg kellett vívni a kisebb-nagyobb csatákat. Első alkalommal például 78-ban a minisztérium az országos fölhívást a jelentkezési határidő előtt öt nappal tette közzé. Később, mikor öt-hatszoros volt a túljelentkezés, kinyilvánították, hogy megszüntetik ezt a kísérletet. Aztán itt Szentesen, ebben a kisvárosban sem könnyű. Elkönyvelték, hogy mindig ők a renitensek. Bármilyen történik, kész az ítélet: persze a drámaisok csinálták — s közben arra sem jártak. Az iskolában ők az irigylet elit; nekik külön felvételt rendeznek. Persze, nem hordanak köpenyt, a szünetekben ülnek a folyosón és nagy hangon vihognak. Hát még a kollégiumban! Ott végképp felborítanak minden rendet! Szilencium idején szavalnak és énekelnek, éjszaka akarnak tanulni, ha szereplésről későn érkeznek, bemásznak a kerítésen, ablakon. És egyáltalán; túlságosan kritikusak, követelőzők, nagyszájúak, állandóan kitalálnak valamit, és azt meg is csinálják!

Faggatnám az igazgatót, mondjon neveket, kiket szeretett meg különösen, hiszen tudom, titokban milyen büszke arra, hogy nincs egy színház Magyarországon — a legrangosabb fővárosiakat is beleértve —, ahol ne találkoznánk — színészként — egy-két volt diákjával; nincs olyan színházi lap, ahol a sztárok között ne tűnne fel tanítványainak neve, képe. De az igazgató, név nélkül, csak azt sorolja, milyen nagyszerű magyartanárok lettek, kiváló diákszínpaduk is van; olyan közgazdász, aki megjárta már a világot, óvónők, akik dramatikus módszerekkel pátyolgatják a kicsinyeket; elismert színész, aki amatőr színpadot vezet; s olyan „csavarógó”, akinek verseskönyve jelent meg Amerikában — magyarul.

... S hogy mit szerettem bennük? — tűnődik. A nemzeti értéket: a tehetséget. Azt a másságot, amit oly nehezen tűrnek, tolerálnak nálunk. . . S a drámais tanárok! Ők is mások. Keserű Imrét — nem kell bemutatni. Dózi — a polihisztor tanár: többféle diplomával „hitelesítve” tanítja az irodalmat, a képzőművészetet, a színház- és a filmismereteket. Majtényi András, az énektanár, koncertező zongoraművész, vagy karnagy is lehetne; Matus — Keserű Imre felesége — még az orosz is meg tudta kedveltetni a fenegyerekekkel, hát még milyen kiváló német tanár!

Kilenc osztály végzett idáig a szentesi tagozaton. S most, ezen a forró júniusi hétfőn mintegy másfélszáz volt diák gyűlt össze, hogy köszöntsék a nyugdíjba vonuló Miska bácsit. Két napig próbáltak a művelődési házban, hogy újra színpadra állítsák valamennyi évfolyam legjobb produkciójának egy-egy részletét. Ebből állt össze az a háromórás műsor, amit most kizárólag a „diszvendégnek”: Miska bácsinak és feleségének, Erzszi néninek játszottak, énekeltek, táncoltak, szavaltak — suttoztak és nyögdecseletek, mert minduntalan összeszorultak a torkok, elcsuklottak a hangok, kibuggyantak a könnyek — mert olyan jó volt élni a mesebeli szigeten, s olyan félő, hogy mégis csak elsüllyed a tengerben, és soha többé nem lehet meglelni.

Novák Mária

„Félek a találkozástól...”

Nem tudok ünnepélyes, nem tudok emelkedett, és nem tudok okos lenni. Nem megy. Szentes számomra nem a misztikus, nosztalgiára kényszerítő múlt. Ma is van.

Furcsa és valami fantasztikus nyugalom van akkor, amikor azt veszem észre, hogy olyan az ízlésem, amilyen a „gimiben” lett, hogy azok az emberek, akikkel ott találkoztam, meghatározták azt, hogy hogyan éljek, hogyan nézzek a világra, és legfőképpen, hogyan közelítsek ahhoz a dologhoz, amit úgy hívnak, hogy SZÍNHÁZ (csupa nagybetűvel, mert nekik és ezáltal nekem is csupa nagybetűs a szó). Irányokat kaptam, nagyon erősen felfestve a fára. Kitaposott ösvényekre vezettek, s így sokkal bátrabban merek az erdő sűrűjében is keresgélni. És a Színházban is, ahol semmi sem olyan csodászerű és mégis sokkal, de sokkal csodálatosabb és véresebb hely, mint ahogyan akkor, itt a gimiben gondoltam és éreztem, úgy dolgozom és úgy játszom, ahogyan a Dózsa Erzs, a Keserű, a Miska bácsi, Erzs néni tanították. Vagyis nem ők tanítottak, hanem egyszerűen „csak” voltak. Úgy, ahogyan csak ők tudnak lenni. Igenis Mesterek voltak. Ők az én első Mestereim.

... mégsem tudok olyan felnőtten és objektíven írni, ahogyan szerettem volna. Nem működik az agyam, a kezem, mert összeszorul a lelkem és a szívem, és valami határtalan szeretet és jó érzés önt el, hiszen az mégiscsak fantasztikus csoda volt, amit én Szentesen kaptam. Amilyen az a négy év volt! Büszke vagyok arra, hogy ha kiderül a színházi szakmában valahol, hogy „honnan jöttem”, mindenkinek felcsillan a szeme, és valami jó dolgot várnak tőlem. Szentes — fogalom. Minőségi fogalom! (Úristen! Az örült öltözködések, a hangos éneklések az utcán, az éjszakai próbák az ebédlőben, a színházi sikerek, az utazások, a „művészi” viták, a lelkünk, a lelkesedésünk, mind, mind jó. Nagyon jó!)

Nem tudok többet írni. Nehéz. Nagyon komoly súllyal van bennem a Horváth Mihály Gimnázium. Ezért se szoktam lemenni. Félek. Félek a találkozástól. Mint minden nagy szerelemnél, aminek vége, soha nem tudsz a másik szemébe félelem nélkül belenézni, mert mi van, ha ő már lezárt magában. Vagy ha nem, akkor meg miért nem úgy ölel meg, mint akkor, ott... régen... Szentes...

Alföldi Róbert

Érdemes volt?

A régi szellemeskedés szerint: a tehetséges tollforgatóból író, költő lesz, aki nem tud írni, abból kritikus; a tanítani tudóból tanár, a rosszul tanítóból pedig igazgató válik. Ezt a hiedelmet látszik megerősíteni egy régi tanítványom megjegyzése is, amikor meglátogatta egyik magyarórámat. — Ha valaki még most is így tud tanítani — mondta az óra után —, annak kár volt eltölteni az időt iskolaigazgatással!

Azóta is azon töprengök, vajon megérte-e. Volt-e valami haszna az iskolának, az ifjúságnak, a szűkebb és tágabb pátriának abból, hogy éppen

én voltam a direktor. Érdemes volt-e életem nem kis szakaszát, 16 nem könnyű esztendő eltölteni a gimnázium élén? Adott-e az én életemnek annyi tartalmat, örömet a „főnökség”, mint tanárkodásom évtizedei? A válasz nem könnyű ezekre a kérdésekre. Feltételezhető, hogy — elfogultságom és a történelmi távlat hiánya miatt — a válaszok megfogalmazásában tévedhetek is.

Iskolánknak mindig is „jól csengő” neve volt. A két világháború közötti időben a reáltudományok, mérnök-előképzésünk, tornászcsapatunk, cserkészeink a zenekarral, tudós tanáraink adták az iskola országos hírnevét. Az igazgatói székből is voltak nagy elődök Járay Imre, aki 29 évig volt igazgató vagy Szöllősy Géza, „Közép-Európa legjobb igazgatója”. A hatvanas évek nyelvtanítási eredményei keltettek méltó elismerést; főként a francia és az angol nyelvben születtek szép sikerek néhány országos hírű tanárunk jóvoltából (Mátyás Sándor, Nagyajtósi István). Az utóbbi években a drámaisok miatt emlegetnek többször bennünket, s hírünk nem áll meg az iskola kapujánál, s még a szomszédságba is eljut. Úgy tűnik, hogy a drámai tagozat munkájában is értünk el eredményeket. Ezek elsősorban nevelési jellegűek: nyitottabb, kezdeményezőbb, harmonikus kapcsolatteremtésre készebb, vállalkozóbb, aktívabb fiatalokat neveltünk fel, akikben a meglévő tehetség kibontakoztatására teremtettük meg a megfelelő körülményeket. Pályára irányításuk, pályaválasztásuk is megnyugtató, az érettségit követően legtöbbjüknek sikerül megtalálnia a helyét, főként úgy, hogy felsőoktatási intézményben tanulnak tovább. A többség valamilyen humán pályát választ: általános gyakorlat, hogy a végzetek jelentős része magyarból tesz felvételi vizsgát; sokan lesznek pedagógusok, színészek, bár nem célja a képzésnek, utóbb mégis igen jelentősnek tűnik a színművész előképzésben betöltött szerepe ezeknek az osztályoknak. A Színművészeti Főiskolát sikeresen elvégzettek, a színművész pályán helytálló színészek száma igen jelentős, megközelíti a harmincat, sok közöttük a vezető színész. Ők öregbítik iskolánk és városunk hírnevét, mindig hálás szívvel emlékeznek vissza a szentesi esztendőkre, s büszkéek arra, hogy tanítványaink lehettek. A „szentesi modell” sikeresen funkcionál Debrecenben az Ady Gimnáziumban, Miskolcon, Kaposváron, vagyis nemcsak az igazgató „személyi varázsa”, hanem maga a koncepció is elterjeszthető, követhető.

Az irodalmi—drámai osztályokban kezdetben csak a harmadik osztálytól, újabban már az elsőben elkezdődik a helyi, fakultatív tanterv végrehajtása. Ez a színházi ismeretek tantárgy mellett a beszédtechnika szervezett tanítását, illetve a felemelt óraszámú énektanítást is magában foglalja. Nem véletlen tehát, hogy tehetséges tanulóink a „drámais” tanárok lelkiismeretes és következetes munkája nyomán számos díjat szereztek a különböző anyanyelvi, beszédműveléssel kapcsolatos versenyeken. Énekarunk hazai és nemzetközi sikereinek is ez az alapja.

A színházi ismeretek tantárgy mellett — fakultatív módon — választhatják a „drámaisok” a másik, ugyancsak helyi tanterv alapjául induló tantárgyat, a film- és video-ismereteket. Az ebből az anyagból záróvizgázó tanulóink nemcsak a kép, művészi látásmódban, a kreativitásban, hanem a technikai készségek elsajátításában is eredményesek, és a filmezés (videózás), a filmművészeti alkotások értő befogadása mellett néhány

nyan élethivatásszerűen foglalkoznak a videózással, a filmezéssel; különösen a helyi tévé és rádióstúdiók számíthatnak értő közreműködésükre.

Az elmúlt egy-másfél évtized eredménye, hogy újabb lendületet vett az idegen nyelvek tanítása is. A dramatikus módszerek itt is elterjedtek, segítve főként a beszédtanítást. Elő-eleven beszédhelyzetek megteremtésére törekedtünk, amiben a cserekapcsolatok kialakítása is segített bennünket. Még jóval a politikai fordulatok előtt sikerült létrehozni a franciaországi Chatenois-i iskolával a rendszeres diákcserét. Ezt a francia anyanyelvi lektorok, illetve iskolánk tanárai külföldi tanulmányútjuk során, franciaországi lektorságuk esztendeiben alapozták meg és fejlesztették tovább. Egy olyan szerződést kötöttünk a strasbourgi egyetem rektorával, amelynek nyomán folyamatosan küldik a francia lektorokat, és lehetőséget teremtenek iskolánk franciatanárai számára egyetemükön a rendszeres továbbképzésre, s ehhez biztosítják az anyagi feltételeket is. Iskolánk első fénymásológját is az egyetem teológia-tanszékétől kaptuk, jelképes összeg ellenében. A strasbourgi egyetemen magyar lektorként dolgozó tanárunk segítségével megindult a kulturális diákcseré, ebből kiemelkedett énekkarunk többszöri — igen kedvező benyomást keltő — koncertje, a Dóm gyermekkórusával kiépített kapcsolata és diákszínpadaink szereplése. Ezzel megszületett az az igény is, hogy a francia nyelvet ne csak a „tagozatosok” tanulják elmélyültebben, hanem az alacsonyabb óraszámban tanulók is képesek legyenek az alapkommunikációra. Ez a drámaisok esetében különösen jelentős, ők ugyanis szaktárgyaikat néhány más tárgy, így az idegen nyelv óraszámainak rovására tanulhatták fel-emelt óraszámban. Egy francia tanárbarátunk segített megtalálni egy olyan iskolát is, amely ugyancsak jelentős drámai—videós előképzést folytat. Itt is túljutottunk az első diákcserén.

A francia cserekapcsolatok mellett dicséretesen alakul a „német kapcsolat” is. Ennek előzménye: városunk testvérvárosává fogadta Markgröningent, és így iskolánk is kapcsolatba lépett az ottani gimnáziummal. Úgy látjuk, hogy a kiterjedt diáklevelezés, a szervezett és egyéni, családi jellegű diákcseré máris sokat javított német nyelvtanításunk helyzetén. Ennek első eredménye a felemelt óraszámú német fakultáció megindítása.

Röviden összegezve: a legkorábbi megbízással érkezett francia lektor mellett előbb az orosz, majd — az utóbbi években — angol lektor is segíti a nyelvtanítást. A tanulói érdeklődést és eredményességet a nyelv-vizsgázók gyarapodó száma is szépen tükrözi, vagyis iskolánk — a körülményeitől függően — jól teljesítette a kommunikációs nevelésben vállalt szerepét.

A jellemzett eredmények mellett nem hanyagoltuk el a többi hagyományt sem. Tantestületünket mindig is jellemezte, hogy a tehetséget nem értelmelte egyoldalúan. A természettudományos nevelés szerkezeti megújítását előbb a komplex kísérlet, majd a kémia—fizika, utóbb a matematikai tagozat (fakultáció) biztosította. Orvosaink, biológusaink, kémikusaink közül nem egy osztályelsőként végzett, magasrendű hivatástudat és áldozatkészség is jellemzi munkájukat. A szakmai tárgyakat választó pedagógusok pedig a tantárgyi tudás mellett méltóan képviselik iskolánk őszinte emberségen alapuló szellemiségét. A matematika — amelynek tanári közössége a legösszeforrottabb — eredményei nem véletlenek és nem

egyszeriek. Többször is volt olyan fakultációs csoport, amelynek minden tagját felvették felsőoktatási intézménybe.

Úgy gondolom, kellőképpen törődünk a **gyakorlati** érdeklődésűekkel is. Előbb — a kémia tagozat megszűnését követően — létrehoztuk a laboránsképzést, amellyel részint meglévő személyi és anyagi adottságainkat hasznosítottuk, részint pedig a környező üzemek számára lelkiismeretes szakembergárdát képeztünk. Az is lényeges volt, hogy érettségi után ezek a lányok itthon találtak elhelyezkedési lehetőséget. A hivatásos gép-kocsivezetői, illetve forgalomirányítói képzésben részesülőkről is hasonlóképpen elmondható, hogy a munkahelyek követelményének megfelelően jól megállták a helyüket a különböző vállalatoknál, intézményekben.

A gyakorlati fakultáció legfrissebb hajtása a számítástechnika tantárgykénti bevezetése. Ennek a fakultációnak a bevezetése nem kevés anyagi áldozatot követelt, de — ha kellett — a vállalatoknál való „koldulástól” sem riadtunk vissza. Megérte a fáradozást ez a forma is. Az utóbbi években tanulóink az országos helyezéseken túl nemzetközi versenyekre is eljutottak a szorgalom és a felkészítő tanárok munkája nyomán.

A közművelődésben, népművelésben — vagy egyszerűbben — a műveltség terjesztésében iskolánk hagyományosan jelentős szerepet vállalt. Nem volt ez másként az elmúlt évtizedben sem. Munkánk kisugárzása sokszor nemcsak az iskola falain jutott túl, hanem országos jelentőséget is kapott. A már korábban, még a drámai tagozat megjelenése előtt is híres diákszínpadi munkánk, amelyet a tanítási órákon túl a legfontosabb nevelési formának tekintünk, sokkal szervezettebbé és — a nagy foglalkoztatói létszámot tekintve — szinte általánossá vált. A különböző vizsgákon megszerzett elméleti ismereteiket szerencsésen tudták ötvözni meglévő tehetségükkel, eredeti rendezői elképzeléseikkel azok a fiatal drámatanárok, akik vagy „hazajöttek” az alma mater hívására, vagy itt vállaltak munkát, mert az iskola légkörét, körülményeit biztatónak látták elgondolásaik megvalósítására. Az a szerencse ért, hogy lelkes és kreatív munkatársak vettek körül, segítették az elkezdett reformokat, s a kedvezőtlen körülmények ellenére vállalkozásunk nem futott zátonyra. Nem tekinthetjük tehát véletlennek diákszínpadaink helyezéseit a különböző felnőtt- és diákfesztiválokon, amelyeknek állandó résztvevői voltunk. Többször is vállalkozhatunk dél-alföldi, illetve országos diákszínpadi fesztiválok megrendezésére, utóbb — szponzorok támogatásával — tanítványaink, végzett drámaisaink már egyedül is — vagyis tanári, igazgatói közreműködés nélkül — hoztak létre ilyen országos diákfesztiválokat is. Kell-e ennél kézzelfoghatóbb nevelési eredmény?

A hazai nevelésügy állóvizét sikerült felráznunk az úgynevezett „anyanyelvi” nyári táborokban, amelyeknek éveken át otthont adtunk, s működéséhez megteremtettük a feltételeket. Több száz hazai pedagógus, főként magyartanár nálunk ismerkedett meg az anyanyelvi műveltség terjesztésének legkorszerűbb módszereivel, a dramatikus nevelés, a drámatanárképzés alapjaival, a verstanítás—versrendezés, a dramaturgia pedagógiájával. Ehhez a küldetéshez drámatanáraink mellett megnyertük az ország legjobb szakembereit is. Itt megismertethettük iskolánk nevelési gyakorlatát, s találtunk lelkes követőkre, módszereink elsajátítóira, vagyis a pedagógusok széles körét készítettük fel az új, a kreativitást segítő pedagógia befogadására. Ugyancsak a nyári rendezői tanfolyamok folyamatában

több tucat magyartanárt segítettünk hozzá a működési engedély és a rendezői diploma megszerzéséhez; többek között ebben a formában kezdtük el a határainkon túli magyartanárok továbbképzését is.

Igazgatásom több mint másfél évtizedét elsősorban a „gazdálkodás” keserítette meg. Nem elsősorban az anyagiak hiánya okozott bosszúságot, hanem a különböző, az iskolákat gúzsba kötő rendelkezések ellentmondó világa, az oktatásügyet mellékesnek tekintő szemléletmód. Ez a „majd, ha jut”, maradványelv volt az oka annak, hogy iskolánk felújítása szinte egész igazgatásom idejére elhúzódott, nem kevés gondot okozva valamennyiünknek. Előbb a központi fűtés szerelésének befejezése, a tetőszerkezet és a nyílászárók cseréje tette próbára türelmünket, majd a külső homlokzat tatarozása következett, ami olyan hosszú ideig tartott, hogy mire befejezték, kezdhették volna előlről. Volt örömöm is. A körülmények szerencsés összejátszásának eredményeként felépült iskolánk könyvtára, a „kápolna”, ahogy a kisériek nevezik. Iskolánk tanulólétszáma az utolsó másfél évtizedben — demográfiai és szervezési okok miatt — megkétszereződött, ezért két tanterem építésére kaptunk „keretet”. Mivel könyvtárunk a 2. emeleten éppen két tanteremben nyert elhelyezést, és statikai okokból ott fejlesztésre nem volt további lehetőség, ezért határoztuk el, hogy a két tanteremre kapott fejlesztés összegét könyvtárépítésre fordítjuk. Ehhez a tervhez hűséges szövetségesre lertünk az akkori tanács elnökhelyettesében, aki később elnökként is felkarolta az ötletet. Pénzügyi szakértelmével nemcsak a hiányzó milliókat kutatta fel, hanem az egész építkezés folyamatában nem múló lelkesedéssel volt „bábája” ennek az ügynek. A szép könyvtárépület mellett külön nyereség még egy tanterem a könyvtár emeletén, amely kiválóan alkalmas kiállítások és kiemelt rendezvények megtartására is.

Tévedéseimet számbavenni nem az én feladatom. Egyet azonban feltétlenül meg kell említenem, mert fontos elvi, pedagógiai kérdésről van szó. A „gyermekközpontú” iskola megteremtésének szándékával vettem át az iskola vezetését. Szerettem volna meggyőzni mindenkit, elsősorban a legérdekeltettebbeket, gyerekeinket, hogy ebben az iskolában minden őértük, az ő érdekükben, az ő boldogulásuk és boldogságuk érdekében történik. Ezt az elvet néha talán mereven értelmeztem, s csak később döbbsentem rá arra az igazságra, hogy a gyermekközpontú iskola megteremtésének útja a tantestületen át vezet. Vagyis: a jó iskolának két középpontja van, amelynek állandó eleme a tantestület, állandóan változó eleme pedig a gyermekközösség; s a két „közeppon” között szilárd emberi, munkatársi kapcsolatokat kell megteremteni, amelyet egyetlen alapelv, a szeretet érzése kormányoz.

Nem kerülhetem meg a kérdést: érdemes volt-e? Ha csak azt tekintem, hogy gyerekeink megszerették az iskolát, tudják, jó nálunk gimnazistának lenni, hogy jó ide járni (bárcsak tanulni is így szeretnének!), vagyis megteremtettük az iskolaszeretetet, az iskola iránti hűség „fogódzóját”. Az iskolát, ahová visszatérni mindig felemelő érzés, mert nemcsak elkísér a diákélet felejthetetlenül szép emléke, hanem bizonyos iránymutatást is képvisel, olyan értékeket alapozott meg a hagyományosnak tekinthető erkölcsi elvekben, mint tisztesség, tiszta emberség, munkaszere-
tet, szorgalom, hit és reménykedés a jövőben; és bizonyára segítséget

adott az őszinte, egymást tisztelő, segítő emberi közösségek megkeresésének és megszervezésének szándékában.

S ha mindez valóban így van, akkor megérte. Megérte még akkor is, ha közvetlenül részt kell venni az emberformálásban, az érdeklődésüket felkelteni a tudományokra, „rákapatni” tanítványainkat az olvasásra, a szép, tiszta emberi érzésekre, vagyis tanítani a legszebb dolog a világon.

Iskolánk életéből:

„... Bennünket Erzsí néni tanított ...”

Hogyan? Valamilyen speciális módon talán? Nem, úgy érzem, tanításában nem volt semmi speciális, nem akart belőlünk irodalomtudósokat nevelni, adatok, irányzatok, elemzések tömegét adagolni a fejünkbe. Erzsí néni úgy tanított, hogy érettségi után ne teherként szabaduljunk meg az irodalomtól, s ne menjünk el egy-egy verseskötet vagy regény mellett érdektelenül. Úgy irányította figyelmünket, hogy megszeressük az irodalmat. Erzsí néni nem szeretne megszabni apró részletességgel, hogy mit kell fudni egy-egy művészről, műről. Pontos vázlatai azt foglalták össze, ami nélkül lehetetlen beszélni egy-egy témáról. Egyébként sokszor „szabadjára eresztett” bennünket. Ha valamelyik költőről tanultunk éppen, soha nem maradt el az a mondat: „Szabad elővenni a kötetet”. Erzsí néni azt szerette, ha magunk keresgeltünk, ha nem csupán a szöveggyűjtemény verseit olvastuk el illedelmesen, hanem lapozgatva a kötetet, felfedeztük magunk számára a költőt. Alig emlékszem olyan dolgozatra, melyben a cím pontosan meghatározta volna, hogy az író, a költő mely művéről kell írni. Elemezhettem olyan verset is, ami szóba sem került órán. Egy dolog azonban mindig nagyon fontos volt: tanuljunk meg minél több verset, hiszen egy jól megválasztott idézet sokkal meggyőzőbb lehet az elemzésben, mint tanulmányok tucatjának bölcs következtetései. Értelmetlenné válik minden értelmezés, ha nem tudom azokat a sorokat, amelyekhez kapcsolódik. Különösen annak örült Erzsí néni, ha a drámákból megtanult részleteket nem csupán felmondtuk, hanem el is játszottuk. Ilyenkor néhány percre olyan különös színpaddá vált a termünk, ahol apró jelenettöredékek keltek életre.

Ha az érdeklődők továbbra is kérdegetnek, hogy mi mindent kaptunk, gondolatban ki kell lépnünk a 33-as tereméből, a hátsó lépcsőn lemegyünk a földszintre, elindulunk azon a folyosón, ami először oly titokzatos labirintusnak tűnhet, három ajtót kinyitunk, s a negyediken bekopogtatunk Erzsí néniékhez. Nem merném összeszámolni, hogy mi, tanítványok hány-szor tettük meg ezt az utat. Mennyi gimnazista kopogtatása koptatta szorgalmasan a bejárati ajtót! Mennyi mindennek lehettek szem- és fültanúi a nappali jól ismert székei, asztalai, foteljai, könyvei, no meg a zongora. Számomra a „vallató fotel” volt a legkedvesebb bútordarab a zongora és az egyik íróasztal között. E fotelba, s gondolatainkba mélyedve írtam 2—3 perces „beszédeimnek” vázlatát, törtem a fejem az anyanyelvi feladatokon, amikor az Édes Anyanyelvünk versenyre készültünk. Ez volt a hagyományos őszi munkánk. Áprilisban a szobából Kazinczy-felolvasó terem lett. Mialatt gimnazista voltam, egyetlen olyan év sem volt, hogy Erzsí néni ne vitt volna diákokat a győri országos versenyre. A szentesi vonaton

a kalauz már tudta, hogy ha tanárnőnk egy vagy két tanítványával felszáll a vonatra, akkor biztosan több száz kilométerre szól a jegyünk. Általában a „közeli Győrbe”, vagy a „közeli Sátoraljaújhelyre” mentünk.

A felolvasások, 2—3 perces beszédek összeállítása nem csupán tavaszi és őszi, időszakos foglalatosság volt. Egész tanévben hetente összegyűltünk néhányan kis nyelvtisztogató délutánra. Tudom, sok ember szerint értelmetlen dolog a nyelvművelés. Szerintük fölösleges megszabni, mi a helyes, hiszen a rosszul hangsúlyozott, rosszul ragozott szavakat is megértjük. Engem nagyon bosszant ez a felfogás. Szerintem minden újságot olvasó emberrel előfordul, hogy egy-egy mondatot ötször kell elolvasnia, mire kibogozza az értelmét, holott sokkal egyszerűbben, érthetőbben meg lehetne ezt fogalmazni.

Akinek kicsit is fontos a nyelve tisztasága, soha nem ír ilyen érthetlenségig bonyolított mondatokat. Sokan érdektelenül lapozzák át a „Beszélni nehéz” műsor példamondatait az RTV újságban. Pedig igen tanulságos lenne megfigyelní, milyen borzalmas hangsúlyozással hangoznak el ezek a rádióban. Nem kellene sokáig törni a fejünket ahhoz, hogy rájőjünk, hogyan lehetne ezt nem fülsértő módon elmondani. Sok ember számára gondot jelent egy hivatalos levél megírása vagy néhány mondatos felszólalás megfogalmazása. Pedig ezek sem megtanulhatatlan dolgok. Hiszen a helyes beszéd, a jó írás nem a cirkalmas mondatokban, bonyolult megfogalmazásban, hanem éppen az egyszerűségben, világosságban rejlik. Csúpan arra lenne szükség, hogy már általános és középiskolában is foglalkozzanak nyelvtisztogatóval a diákok. Nyelvművelő délutánjainkon mi hangsúlyokat jelölgettünk, felolvastunk, beszéltünk, fölöslegesen túlbonyolított mondatokat egyszerűsítettünk, s közben egyre világosabbá vált, hogy az anyanyelvünket nem lehet holmi elkoptatható közönséges eszközként használni, hiszen ez az igénytelenség, közömbösség vezet az értelmetlen, magyartalan, fülsértő mondatokhoz. Ezeket a gondolatokat mind Erzsí néni ültette a fejünkbe.

Térjünk most vissza a már említett nappalihoz, ami igen gyakran vált szavaló, előadó pódiummá, színpaddá. Különösen tél végen, a giminap előtt és a nagy szavaló versenyek idején. Harmadikosok voltunk, amikor Kosztolányi egyik novelláját próbáltuk dramatizálni. Többször próbáltunk itt a megszokott székek és fotelok közt, s vártuk Erzsí néni tanácsait. Az előadásra pedig ő varrt nekünk igazi Kosztolányi-féle bohém, pöttyes csokornyakkendőt. Lehet, hogy a kérdegetők elcsodálkoznak: én tehát magyartanárnőkhöz kötöm a tagozat irodalmi mivoltát? Igen, bátran merem ezt tenni, sőt azt is mondhatom, ha akartunk, magyar nyelv és irodalom tagozatosak lehettünk.

En úgy gondolom, az igazi tagozat elsősorban nem a speciális tanterve segítségével ad többet a diákoknak. A pedagógus az, aki tanításával, átadott tudásával valódi tagozatot tud teremteni. Ilyen alapon persze Erzsí néni minden tanítványa tagozatos lehetett.

Ha kérdegetőimnek meséltem tehát a színházi alapismeretek, ének és beszédtechnika órákról, a nyelvtan- és irodalomóráinkról, azokról a napokról, amikor mindenféle versenyre készültünk, ha elmeséltem, mennyit nyüzsgtünk négy év alatt, bizonyára megértik, miért éreztem jól magam

hevesi létemre lenn a Dél-Alföldön négy éven át drámai—irodalmi—anyanyelvi tagozatos diákként.

Gáspár Annamária
volt „hevesi” HMG-s

Egy rendhagyó szakkörőről

Ha — a besorolás kedvéért — egyszerűsíteni szeretnénk, akkor azt mondanánk, hogy a magyar szakkörőről van szó, de ha a munkaterületet nézzük, már nem ilyen egyszerű a dolog. Bár a legfőbb tevékenység valóban az anyanyelvvel és az irodalommal kapcsolatos. Itt készültek a „Beszélni nehéz” rádióműsor mondatjelölései, amiért kétszer kaptak kiemelt jutalmat és többször könyvtulványokat abból az alapítványból, amelyet Péchy Blanka hozott létre, aki annyira megszerette a szorgalmasan levelező szentesieket, hogy „édesanyjuk”-nak tekintették őt. Itt, a szakkörön készültek föl a szép beszéd Kazinczy versenyére és az anyanyelvhasználat sátorajújhelyi országos megmérettetésére, hiszen a vizsgált években is mindig volt képviselőnk mind Győrött, mind az újhelyi döntőn.

Ugyancsak mindig fontos részét képezte a szakköri munkának az OKTV különböző fordulóiira való felkészülés, majd az elvégzett feladatok megbeszélése. És ekkor még nem esett szó az érettségire és a felvételire való sokszempontú előkészületről szóban és írásban.

Nem esett jól, amikor nemrégiben az ELTE egyik professzora — kérdezvén egy értelmes elsőévestől, hogy hol járt középiskolába — a szentesi HMG hallatán megjegyezte: „ja! a versenystállóból jött!” Ha eltekinünk az esetleges pejoratív melléköngétől, akár vállaljuk is a bélyeget. Hiszen nem egy kiváló diák itt készült fel a szavalóversenyekre, itt próbálta ki, hogyan kell kiállni hallgatóság elé, hogyan lehet tömören, figyelmet felkeltően számot adni tudásáról, tehetségéről. Az se utolsó érzés, amikor egy III. vagy IV. osztályos megtudja, hogy elért eredményei alapján nem kell felvételi vizsgát tennie az egyetemre.

Nem hisszük ugyan, hogy egy közösség munkáját csak a versenyeken elért eredmények igazolhatják. Az azonban biztos, hogy az előzőekben vázolt sokoldalú tevékenység segít felszínre hozni a szakköri tagok erőit. Ezt igazolja az is, hogy néhány egykori szakkörösünk — más iskolába kerülve — rendszerint folytatni tudta az itt megkezdett munkát, és az országos versenyeken mint más iskola, más megye képviselőjével találkozunk velük. (Böröcsök Enikő, Bartkó Pista, Rózsa Attila...)

Érdeemes megjegyezni egy módszertani dolgot is. A szakköri foglalkozás elején be lehet jelenten, hogyha valakinek külön kérése van a téma vagy a témán túli dolgokkal kapcsolatban. Az eredeti közös téma megbeszélése után kerülhet sor ezekre az egyéni kérésekre, ami — ha másokat is érdekel — csoportosan, más esetben egyéni foglalkozás keretében bonnyolódik le.

Az országosan kiemelkedő eredményt elérőket a visszapillantás külön is bemutatja ugyan, de mégis fontosnak érződik, hogy — a teljesség szárdéka nélkül — feljegyezzük az összegezett öt év legszorgalmasabb szak-

köröseinek a nevét. (Nem névsorban, hanem a tanévek felmenő rendjében.)

Sz. Tóth Jutka, Nagy Erika, Alföldi Róbert, Szikora Jutka, Szalai Etelka, Papp Katalin, Tóth Teodóra, Kocsis Anikó, Molnár János, Oláh Adrienn, Tóth Irén, Tóth Mária, Szalai Andi, a Berényi ikrek, Lovas Anikó, Nyáry Krisztián, Pozsár Robi...

A felsoroltakból és a többiekből jórészt pedagógusok lettek, egyesekből újságírók vagy előadóművészek. De az is örömmel és megnyugvással tölthet el bennünket, ha az élet bármely területén fogékonyak maradnak a szépre, vagy ha szülőként átadják gyermeküknek édes anyanyelvünket és irodalmunk szeretetét, megbecsülését.

Bácskai Mihályné

„...nála többet tanultam a tanításról, a nevelésről...”

Gidófalvy Györgyné 1960-ben került a Horváth Mihály Gimnáziumba mint fizika—kémia szakos tanár. Olyan „nagy öregek” közé, mint Somogyi Gyula bácsi, Bakó Karcsi bácsi, Lakos Sándor.

Jó pár év elmúltával egyre szaporodtak kémiaórái, és csökkent a száma azoknak az osztályoknak, ahol fizikát tanított.

Lassan „kémikussá” vált. Ez a természettudományokat tanító tanároknál szinte törvényszerű folyamat, hiszen naprakészen nyomon követni egyszerre két, rohamosan fejlődő tudományt, szinte lehetetlen.

Az 1960-as években az iskola felújításánál lerekesztettek három folyosórészt, így jött létre a fizika, biológia és kémia „tanszék”. A kémikusok birtokába került két tanterem, egy folyosórész és egy szertárnak kialakítható kis terem. Megkezdődtek a munkálatok és 1967-ben a gimnázium két felszerelt laboratóriummal, egy mérlegszobával és egy vegyszerraktárral lett gazdagabb.

A munkák tervezésében, kivitelezésében rendkívül sok részük volt az akkor tanító kémikusoknak. Legfőképp Gidófalvy tanárnőnek és Kátai József tanár úrnak. Ebben az időben íratkozott be az első osztály, akik heti 8 órában, tagozatos szinten tanulták a kémiát. Néhány év múlva tagozatunk országos hírűvé nőtte ki magát, sok kiváló versenyzővel.

1975-ben a tanárnő jóvoltából megindult a laboránsképzés. Az utolsó két évben gyakorlati tárgyat választó diákok az érettségihez kapcsolódóan záróvizsgát tehettek, mely után megkapják a laboránsmunkák elvégzésére jogosító bizonyítványukat. A gimnáziumi érettségi mellé szakmát is kapnak! A laboránsképzés még most is folyik iskolánkban, nagy szerencsénkre még mindig tanárnő oktatásával.

Mióta tanított, szinte folyamatosan osztályfőnök is volt. Ilyen minőségében nem ismerhettem, de engem is tanított. És tanított még az évek hosszú során több ezer diákot. Tanított, nevelt, irányított, tanácsot adott. És ami a legfontosabb: szeretetet.

Ezt diákként nem lehetett felismerni, pár év elteltével azonban világossá vált. Diákként ő Gidóné volt, aki szigorú, hajthatatlan és erőt pro-

báló a követelményszintje. Felnőttként, volt diákként ő Márta néni, aki fegyelemre nevelt minket, aki következetesen igazságos volt, aki a logikánkra alapozott, aki, ha kellett, a szülőket helyettesítette és aki, ha kellett, a barátunk volt. A kémia nehéz, és talán nem is túl érdekes. Tanítványai mégis mindig ott voltak a kémia versenyeken. Volt diákjai közül sokan vagyunk tanárok, kémikusok, vegyészek. Tehát mégis sokan megszerettük ezt a népszerűtlen tantárgyat. Márta néni valahogy érdekessé tudta tenni.

Ötödéves koromban kerültem — mint gyakorló tanár — a gimnáziumba, egy hónapra Márta néni szárnyai alá. Ekkor jöttem rá, hogy a tanításhoz nagyon sok ösztönös, de nagyon sok begyakorlott, kidolgozott, kitapasztalt fogás is kell. Ezalatt a kis idő alatt nála többet tanultam a tanításról, nevelésről, mint az egyetem öt éve alatt.

Az egyetem után én léptem a tanárnő helyébe. Azóta is egy célom van a pályán, hogy utolérjem, de legalábbis megközelítsem az ő eredményeit. Minden napnak minden tanóráján egy kis szorongással lépek a „45-ös” katedrája mögé. Adósa vagyok, mely adósságot nem neki kell törlesztenem, hanem az én több száz, több ezer mostani és jövőző tanítványomnak.

Köszönök mindent, Tanárnő, és ígérem, az elkövetkezendő években is, folyamatosan, minden kémia órára felkészülök!

Kátai Mónika

A francia kapcsolatok

A régi évkönyveket lapozgatva megakadt a szemem Nagyajtói István tanár úr egyik írásán, amely így kezdődik:

„Imaginez, Madame, il faut apprendre tout de suite la langue aux sauvages de la steppe!”

(Képzeld, Asszonyom, ez az úr a mi drága nyelvünkre tanítja a pusztá vadjait.)

Ezt egy kedves dél-francia úr mondta 1914-ben, az első világháború első nyárutóján, egy fiatal tanárról, aki a hadüzenet után Franciaországban rekedt. A tanár neve dr. Soltész Gyula, a „puszta vadjai” az ő szentesi diákjai voltak. Soltész tanár urat a francia nyelvben való tökéletesedés vágya vitte Párizsba. Ő egyébként Kun Aladár híres könyvének, a „Fekete kolostor”-nak egyik hőse, 1914—19 között fogolytársa volt az írónak.

Mai külföldi kapcsolataink szerencsére más jellegűek. Iskolánk francia szakos tanárai törekedtek, ma is törekszenek arra, hogy egyrészt élő kapcsolatot teremtsenek Franciaországgal nyelvük és kultúrájuk mélyebb megismerése céljából, másrészt, hogy hírt adjunk magunkról, iskolánkról, Szentesről.

Magyarország egyik kisvárosáról, ahol a francia nyelv tanításának nagy hagyományai vannak.

Cserekapcsolatot létesítettünk egy elzászi francia iskolában, Chatenois városában. A csere létrejöttét szorgalmazta Jean Ramel volt francia lek-

torunk és dr. Bácskai Mihály, iskolánk magyar—francia szakos tanára, aki az 1984/85-ös tanévtől 5 éven keresztül államközi egyezmény keretén belül a strassbourgi egyetemen (USHS) magyar lektori feladatokat látott el.

Ez a kapcsolat 1986 áprilisától él. Évenként egy utazásra kerül sor: vagy a francia barátainkat fogadjuk Szentesen, vagy a Horváth Mihály Gimnázium franciául tanuló diákjai utaznak Chatenoisba.

1989-ben szintén dr. Bácskai Mihály kapcsolatainak köszönhetően egy Észak-franciaországi város, Saint-Quentin egyik középiskolájával, a Henri Martin Gimnázium film- és videóismereteket tanuló diákjaival sikerült újabb cserét megszervezni. A francia tanulók érdeklődési körének megfelelően iskolánk irodalmi—drámai osztályos tanulóit is bevontuk a cserébe.

A strassbourgi kapcsolatból nem csak franciául tanuló diákjaink profitálnak. Sikerült megszervezni kollégánk, Majtényi András első zongorkoncertjét Strassbourgban, 1989 júniusában. A zenei kapcsolatot tovább szélesítettük. Iskolánk kórusa 1989. július elején fogadta a strassbourgi Maitrise de la Dathédrale énekkarát. A mi diákjaink 1990 tavaszán adták vissza a látogatást, és nagy sikerrel léptek fel a strassbourgi közönség előtt.

A francia állam 1984-ben megszüntette iskolánkban a hivatalos lektori állást, de saját erőből sikerült francia anyanyelvű tanárt alkalmazni Bernadette Pain személyében.

1988-ban szerződés jött létre a strassbourgi egyetem és gimnáziumunk között. Olyan hallgatót küldenek elsősorban a Horváth Mihály Gimnáziumba, akit erre a speciális feladatra felkészítettek, tehát a franciát mint idegen nyelvet tudja tanítani külföldieknek. Strassbourg első küldötte Catherin Jonas volt 1988—90 között.

A francia tanárok munkaközösségének a munkáját figyelemmel kíséri és támogatja a Francia Nagykövetség Kulturális Osztálya, Jean-Luc Dubreuil kulturális attasé vezetésével.

Európát építünk, közös Európát. Úgy érezzük, lehetőségeinkhez mérten, ebből mi is kivesszük a részünket.

Fazekas Márta

Des amis hongrois en visite au collège

Le collège de Chatenois a accueilli pendant 10 jours des élèves hongrois du lycée de Szentes (lycée pilote dans l'enseignement du français) situé à 150 km au sud de Budapest.

Il s'agit d'un échange franco-hongrois qui dure depuis quatre ans: Un an sur deux, les élèves hongrois sont accueillis par leurs correspondants alsaciens, l'année suivante c'est au tour des Français de se rendre Hongrie.

Le groupe hongrois comprenait cette année trois professeurs 32 élèves âgés de 15 à 18 ans qui, guidés par leurs correspondants, ont découvert divers aspects de notre région (Strasbourg, Sélestat, Riquewihr et Colmar). Un bref séjour de deux jours à Paris leur a permis de prendre l'atmosphère de la capitale. Le lundi 26 juin, une grande soirée tarte flambée a réuni tous les partenaires de cet échange à la salle des fêtes de Chate-

nois, en présence des maires de Chatenois, Kintzheim et Orschwiller.

On a pu ainsi entendre des chants français et hongrois interprétés par les élèves de Chatenois tandis que les élèves hongrois ont présenté deux pièces en français „Emilie Jolie” et „La cantatrice chauve” de Ionesco qui ont remporté un vif succès.

Un échange donc extrêmement enrichissant tant du point de vue des amitiés qu'il a fait naître que du point de vue culturel.

Magyar barátaink látogatása iskolánkban

A chatenois-i College 10 napig látta vendégül a Budapestről 150 km-re délre fekvő szentesi gimnázium diákjait, a 4 éve tartó francia—magyar diákcseré keretében. Minden második évben elászi levelezőtársaik látják vendégül a magyar diákokat, a rákövetkező évben pedig francia diákok látogatnak el Magyarországra. Ebben az évben 33 (15—18 éves) magyar diák és 3 tanár fedezhette fel vidékünk szépségeit, levelezőtársaik kalauzolásával látogattunk el Strassbourgba, Selestatba, Riquewihre és Colmarba. Rövid, 2 napos párizsi kiránduláson ismerkedhettek fővárosunk hangulatával. Június 26-án hétfőn lángoló tortás nagy estélyen gyűltek össze a csere résztvevői Chatenois dísztermében. Az estén jelen voltak Chatenois, Kintzheim és Orschwiller polgármesterei is.

A chatenois-i gyerekek magyar és francia dalokat énekeltek, a magyar diákok pedig 2 francia darabot adtak elő: az „Emilie Jolie”-t és Ionesco: „Kopasz énekesnő”-jét. Mindkettő nagy sikert aratott.

Interjú Bernadette Pain-nel, gimnáziumunk volt francia lektorával

Kedves egyéniségével a szívünkbe lopta magát Bernadette Pain francia lektornő, aki két évig tanított iskolánkban. 1990 karácsonyán ismét járt nálunk. Ekkor nyilatkozott magyarországi élményeiről.

—Hogyan fedezted fel Magyarországot?

1980-ban jártam itt először. Hátizsákkal, sátorral, Interrail jeggyel már korábban is utaztam más európai országokban. Szerettem volna Kelet-Európát is megismerni, de Magyarország volt az egyetlen, ahol érvényes volt az Interrail vonatjegy, és ahol nem volt kötelező valutabeváltás. Így esett a választásom erre az országra.

Vonattal érkeztem, Hegyeshalomnál léptük át a határt. A fülkében magyar utitársaim voltak, akiket nagyon barátságosnak találtam. Az első magyar szó, amit meg akartak nekem tanítani, a „köszönöm” volt, de már ez is túl bonyolultnak tűnt számomra.

Amikor Interrail jeggyel utazom, mindig megtervezem az útvonalam, a térképen bejelölöm a nagyobb városokat, amelyekbe el szeretnék jutni, útközben pedig figyelem az állomásokat, megpróbálom elolvasni azok ne-

vét, hogy mindig tudjam, hol járunk. Mivel már akkor több nyelvet beszéltem, egyáltalán nem volt problémám a német nyelvterületen és azt hittem, hogy Magyarországon is könnyű dolgom lesz. Mivel azonban itt a vonatok állandóan késtek, még ha sikerült is nagy nehezen elolvasnom a feliratot, akkor sem volt könnyű megtalálnom a térképen, hogy hol járunk.

Az első alkalommal Budapestről a Monori-erdő kempingjébe vezetett az utam. Meglepő volt a magyarok előzékenysége, segítőkészsége. Utitársaimnak köszönhettem, hogy könnyűszerrel eljutottam a kempingbe, ahol újabb barátokra találtam. Ezután ez volt évekig a nyári találkozóhelyünk, és a társaság minden évben újabb tagokkal bővült.

Egy alkalommal nagy élményem volt a pusztavacsi népi vásár. Az ott vásárolt kosarat a mai napig féltve őrzöm.

Hogyan kaptál kedvet a magyar nyelv tanulásához?

— Az első magyarországi utazásom végén már ismertem néhány magyar szót, de többet is szerettem volna tudni erről a nyelvről, mert nagyon szépnek, dallamosnak találtam.

— Akkor Párizsban már egyetemre jártam, földrajzot tanultam. Megkerestem azt az intézetet, ahol a magyar nyelvet oktatták (INALCO). Beiratkoztam.

— Milyen lehetőségeid voltak Magyarországon a nyelv tanulására?

— A debreceni nyári egyetem. 1984 augusztusában töltöttem ott először egy hónapot. 25 országból érkezett külföldiekkel voltam együtt. Kedvem támadt egy egész évet Magyarországon tölteni. Kaptam is újabb ösztöndíjat, de csak egy hónapra, ismét a debreceni nyári egyetemre. Miután megérkeztem 1985 nyarán, nagyon szerencsésen alakultak itt a körülmények. Egy budapesti ismerősöm segítségével találtam lakást, ahol egész évben maradhattam, csak egyetemi igazolványra volt szükségem. A minisztériumban kaptam egy éves ösztöndíjat, majd felajánlották a szentesi lektori állást. Ez óriási meglepetés volt számomra, mert azelőtt soha nem tanítottam. Mégis úgy gondoltam, hogy belevágok. Tehát igent mondtam.

— Mi a véleményed a magyar diákokról?

— Nagyon udvariasak, sokkal fegyelmezettebbek, mint a francia gyerekek. Meglepő volt számomra, hogy itt mindenkinek van beceneve — felnőttnek, diáknak egyaránt. Sokkal közvetlenebb a kapcsolat tanárok és diákok között, mint nálunk. Franciaországban nem szokás, hogy a volt diákok visszajárnak iskolájukba, és beszámolnak felnőtt életük alakulásáról, élő kapcsolatot tartanak volt tanáraikkal. A ballagás és a ballagási tablók sem ismertek. Ezt a francia szót nem is hallottam azelőtt. Osztálytalálkozókat sem rendeznek az öreg diákok, mint itt Magyarországon. Nagyon várom már az idei 5 éves találkozót, amelyen talán részt vehetek.

— Milyen egyéb szokatlan dolgokat fedeztél fel a mindennapi életben?

— Például azt, hogy a mozijegyet elővételben is meg lehet venni, és hogy a jegyek helyhez kötöttek. Ezért nem is szerettem mozijegyet vásárolni, mert amikor megkérdezték, hova kérem, sohasem tudtam eligazodni a rajzon, így aztán vagy nagyon hátulra kerültem, vagy a vászon elé.

— A vásárlással is akadtak gondjaim. Mivel Franciaországban a sajtót és a felvágottat szeletre, darabra kérjük, soha nem tudtam megmondani,

hány dekát szeretnék belőle, így mindig vagy kevesebbet, vagy többet kaptam, mint akartam.

— Mi volt a legnehezebb számodra a magyar nyelvben?

— A rövid és hosszú magánhangzók ejtése, a szóhangsúlyok, az ige- és névszóragozás, főként az alanyi és tárgyias ragozás közti különbség. Elég gyakran nehéz ugyanis eldönteni, hogy a tárgy határozott vagy határozatlan. Egyes igeekötők használata is elég problémás.

— Mit szeretsz a legjobban a magyar irodalomban?

— A népmeséket, Örkény és Kosztolányi novelláit. Az egyetemen Kosztolányi-novellákat fordítottunk, amelyeket ki is adtak Előszoba (Anti-chambre) címen. Tavaly kezdtem el Galgóczi Erzsébet „Törvényen belül és kívül” című regényének fordítását.

— Néprajzi kutatómunkát is végeztem, amelyből egy hosszabb tanulmányt készítek. Ehhez Sárretudvarban felvett riportjaimat használok fel. Témája: Bábák, boszorkányok.

— Hogyan tartod a kapcsolatot volt tanítványaiddal?

— Több tanítvánnyal levelezek, jó néhányan már meglátogattak nyári szünidőben, voltak, akiknek segítettem munkát találni, családoknál helyeztem el őket, ahol gyermekfelügyelet mellett tanulták a nyelvet.

— Mit tanácsolsz a nyelvtanuló magyar diákoknak?

— A nyelvvel minden nap kell foglalkozni. Ha az adott nyelvterületen tartózkodunk, sokat kell beszélni, az új kifejezéseket, szavakat, melyekkel találkozunk, lejegyezni, azokat rendszeresen ismételni. Ha nincs lehetőségünk az élő beszéd gyakorlására, rengeteget kell olvasni (irodalmat, sajtót), az olvasottakról jegyzeteket készíteni.

Bernadette 1987-ben ment el tőlünk, de azóta sem szakadt el a kedves barátoktól, az iskolától és városunktól. Amikor teheti, visszatér hozzánk, s mi mindig szeretettel várjuk.

Antonjuk Éva

Filmesek, videósok

Az 1960-as évek elején Dr. Dragon Károly — az országosan ismert amatőrfilmes — felkért, hogy legyek az operatőre, majd több sikeres filmet készítettünk együtt.

Erről a munkáról szerzett tudomást az akkori igazgatóm, Gidófalvy György, és azt javasolta, hogy szervezzünk az iskolában filmezéssel foglalkozó szakkört. Vettünk egy S8-as kamerát, később egy vetítőt, bekereszteltünk az iskolai dekorációs-raktár egyik sarkába, és elkezdtük a munkát.

Nyolc—tíz lelkes gyerek járt be az olajos padlójú helyiségbe, ahol arról álmodoztunk, hogy sikeres filmet fogunk készíteni. . .

Az egy filmkamerából tizenöt lett, az olajos padlójú sarokból hangstúdió, a könyvraktárból gépház és labor, a szomszédos tanteremből vetítő.

1983-ban a szakkör megkapta a Kiváló együttes címet.

A Művelődésügyi Minisztérium azzal indokolta a cím adományozását,

hogy a szakkör jelentős sikereket ért el a fesztiválokon, igen eredményes — regionális ill. országos — továbbképzéseket szervezett, otthont adott ifjúsági fesztiváloknak.

A szakkör kitüntetéséért, munkájának elismeréséért sokat tett: Banyó István, Hajas Tamás, László Róbert, Levendovics László, Szabó Tamás, Greskovits Dávid, Szőke András, akik az alföldi és országos fesztiválok díjait hozták el.

A közoktatás koncepciójának változása lehetővé tette, hogy helyi kezdeményezésre is létrejöhessen egy új fakultatív tantárgy.

A Magyar Amatőrfilm Szövetség elnökségének és annak elnökének — Bán Róbert filmrendező — biztatására kezdtem hozzá egy tanterv kidolgozásához.

Az új tantárgy a „Film- és videoismeretek” címet kapta, és 1985 óta (a hosszas engedélyeztetési eljárás után) a kötelezően választható tárgyak egyike.

Kezdetben az irodalmi—drámai tagozatra (a „színészosztályba”) felvett tanulók közül — a harmadik évben — kerültek ki a filmes hallgatók, akik az akkori átlagos filmszakköri felszereltségnél lényegesen igényesebb eszközökkel dolgozhattak.

Később önálló felvételit hirdettünk és tartottunk.

1988-ban, amikor — a Soros Alapítvány segítségével — eszköztárunk videofelszereléssel bővült, és így a diákok már videofilmel is nevezhettek a fesztiválokra, biztató siker, első „nekifutásra” országos harmadik díj született.

Azóta minden érettségiző filmes diák vizsgafilmet készít, melyeket szándékaink szerint mindig benevezünk majd az éves országos fesztiválra.

S bár célunk nem több, mint a filmet alkotásként, „műértő” szemekkel néző emberek nevelése, egyre többen orientálódnak az operatőrség, filmrendezőiség felé.

Jelenleg — egy pályázat megírása után — ugyanolyan lelkes izgalommal nézünk a bővülő lehetőségek elé (pl. editáló berendezés, korszerűbb videokamerák és magnók), mint 30 évvel ezelőtt az olajos padlójú kis kucskánkban.

Kátai József

Testnevelési órák az uszodában

Horváth László testnevelő tanár, úszó szakedző

Iskolánk 15 évvel ezelőtt, a testnevelési tanterv által javasolt sportágak közül az úszást választotta kiegészítő anyagként. Azért döntöttünk így, mert a tanulócsoporthoz nagy száma miatt egy tornaterem kevés, a télen—nyáron üzemelő uszoda pedig 5 percre van az iskolánktól.

Az osztályoknak minden héten van egy uszodai órájuk. Az óráközi szünet elég a leérkezéshez és az átöltözéshez. Télen sátor tetős létesítmény, a jó idő beálltával nyitott medencék állnak rendelkezésünkre. A belépőjegyet az iskola a költségvetéséből egyösszegben kifizeti.

ÚSZÁSOKTATÁS

A tanárok akkor tudnak hatékony órát tartani, ha az osztály minden tanulója legalább egy úszásnemben szabályosan tud úszni. A beiratkozott elsősök közül az első tanítási órán kiválasztjuk azokat a tanulókat, akik nem tudnak úszni, vagy a technikájuk alapvetően hibás. A nem úszók főleg más városokból, vagy a környező településekről jöttek iskolánkba. Számuk minden évben 50—70 között mozog. Az intenzív úszásoktatásban iskolánk mindhárom testnevelője részt vesz. A tanítás minden nap délután másfél óráig tart. Azt kell elérnünk, hogy mire a hideg idő beálltával a fedett mélyvízű medencébe kényszerülünk, mindenki tudjon szabályosan úszni, fejest ugrani és rendelkezzen a megfelelő vízbiztonsággal. Ezt a célt mindig elérjük, mert ezek a tanulók megértik, hogy ez az utolsó lehetőségük, hogy költségmentesen, szakember segítségével megtanuljanak úszni.

TANÍTÁSI ÓRA

Feltételezem, hogy kevés olyan középiskola van az országban, ahol hozzánk hasonlóan a negyedik osztályban kivétel nélkül minden tanuló három úszásnemben tud úszni — nagyrészüket pillangózik is. Víz alatt és felett teljesen vízbiztosak, fejest, szaltót ugranak, ismerik a vízből mentés szabályait, és a gyakorlatban alkalmazni tudják.

Az a fürdőző, aki bizonytalanul úszik, rosszabb, mint aki nem tud úszni, mert képességeit túlértékeli, és így könnyebben válik vízi baleset áldozatává.

Az első évfolyamban mindenki biztos mellúszóvá válik, megtanul hátton úszni, és ismerkedik a gyorsúszás lábtempójával. Rajtfejjessel ugrik vízbe, és szabályosan fordul.

A vízbiztonságot az 1 méter mély tanmedencében fejlesztjük. A következő gyakorlatokat alkalmazzuk: víz alatti úszás, kézenállás a medence fenekén, bukfencek előre-hátra.

Az óravégi vízijátékok, játékos feladatok is ezt a célt szolgálják. Szívesen ugranak szaltót a vízzel egy szintben lévő partról.

A második osztályban követelmény, hogy az év végére mindenki edzészerűen ússzon mellen és hátton 500—600 métert. Tudjon gyorsan úszni legalább 20 métert. A vízfekvés javítására gyakorolják a „csúsztatott” gyorsúszást, és megtanulják a pároskarú hátúszást.

Az elmaradhatatlan játék mellett különböző váltók színesítik a foglalkozást.

A harmadikosok jól úsznak mind a három úszásnemben. A legnagyobb nehézséget a gyorsúszás levegővételének a megtanítása jelenti. Hogy ezt, és az előforduló többi technikai hibát kijavítsuk, a harmadikosok sokat úsznak gyorsúszó lábtempót és külön kéztempót, illetve végeznek célgyakorlatokat. Ilyen az egykezes gyorsúszás, a csúsztatás, úszás betett fejjel, illetve három, négy, ötütemű légzéssel.

Harmadik osztályban megtanítjuk a vízből mentést, és sokszor gyakoroljuk. Lényegesnek tartom, hogy ennek a fontos ismeretnek a megtanítása előtt néhány szóval felhívjuk a gyerekek figyelmét a segítségadás fontosságára. Biztosítsuk a fegyelmet, mert mint minden párosan végzett gyakorlatnál könnyen komolytalanságba fullad a végrehajtás.

Az óravégi játék és az emelt partról nekifutással végzett szaltó és kézenátfordulás általában jó hangulatban zárja az órákat.

A negyedikesek óráit úgy kell megszervezni, hogy az előző három évben megszerzett ismeretek, képességek készséggé váljanak. Az uszodát, a vizet megszeretve — érettségi után — minél több tanuló válnon rendszeres uszodalátogatóvá.

Néhány gondolat az átalakuló diákéletéről...

Az elmúlt években bekövetkezett ún. rendszerváltási folyamat az iskolai diákéletben, és annak szervezeti változásaiban is nyomon követhető.

A nyolcvanas évek közepén még kizárólagos volt a KISZ egyeduralma a diákság körében. Bár nálunk is, mint bárhol az országban, az ún. ideológiai nevelése ennek a szervezetnek a nullára csökkent, és elsősorban néhány mozgolódó, szervező diáknak biztosított keretet arra, hogy a többieknek, az iskolának ilyen-olyan szabadidős—kulturális szolgáltatást biztosítson.

Ezzel párhuzamosan a diákság érdeklődése, bizalma egyre csökkent a KISZ iránt. A tagság 1988/89-re 10 % alá csökkent. Az országban végbenéző politikai változásokra érzékenyen reagált a diákság is. Jónéhány olyan előadásra került sor iskolánkban, ahol a különböző vendégelőadók már az új szemléletmódra, új megvilágításban járták körül a közelmúltat és a magyar valóságot. Különösen érdekesek voltak Keserű tanár úr előadásai, melyekben a résztvevő hitelességével, és jól informáltságával mesélte el a diákoknak a „rendszerváltás” napi kulisszatitkait.

A KISZ hanyatlásával párhuzamosan már 1988 őszén elkezdődött a tapogatózás egy új rendszerű diákszerveződés kialakítása felé. A lassan kialakuló diákönkormányzat már nem politikai szervezatként működik. Szervezett tagsággal már nem rendelkezik, iskolai diákparlamentként tevékenykedik. Munkájában az osztályok és más közösségek képviselői, valamint önkéntes érdeklődők vesznek részt.

Érdekes feladat volt a diákszervezet demokráciájának, vezetési módjának kialakítása. Az első két évben elnökelöltek közvetlen megválasztásával próbálkoztunk. A népszavazáshoz hasonló választást kampány előzte meg. A következő évben a diákok javaslatai alapján egy három fős ügyvivő testületet választottak, és jelenleg is ez a forma működik.

A diákönkormányzat felvállalja minden gimnazista érdekképviselését, közvetíteni próbál az iskolavezetés és a diákok között. Lehetőségeit, erőforrásait felhasználva igyekszik támogatni minden diákkezdeményezést.

1990 őszén a diákság lehetőséget kapott egy átfogó házirend módosítására, amely során egy teljes koncepciót tehettek le a Szülői Munkaközösség és a tanári kar elé. Nagy volt a lelkesedés és a végső véleményeket egy közös értekezlet keretében ütköztettük, ahol kialakult az új házirend.

A központi szervezésű programok, táborok fokozatosan eltűntek. Így manapság a diákságnak saját elképzelései szerint kell formálnia az életét. Például: két éven keresztül bulgáriai üdülést szerveztünk, és egyre népszerűbbé vált a nomád vízi-túra. Ettől az évtől kezdve már a saját hajó-

inkkal járhattunk evezni. Ezen túrák keretében már bejártuk a Körösöket, és a Tisza magyarországi szakaszának jelentős részét.

Az őszi és tavaszi időszakban rövidebb kirándulásokat szervezünk. Az 1990-es év egyik nagy elménye volt a Palics—Szeged Nemzetközi éjszakai teljesítménytúra, amelyen a gimnázium egy csapata is legyalogolta az 50 km-t.

Évről-évre megrendeztük a gimnáziumi bálát, amely a szórakozás mellett komoly bevételt is biztosít a diákoknak. Ehhez kapcsolódóan 1990-ben az osztályok összefogásával bál ruhákat varrattunk, amelyeket igény esetén a környék iskoláinak is kölcsönadunk.

Nagy vonalakban így zajlott a diákélet az elmúlt időszakban, s nagy terveink vannak az elkövetkező évekre, hogy változatosabbá, hatékonyabbá tegyük a diákönkormányzat munkáját.

Tóth Tibor

A gimnázium dolgozói 1990-ben

Az iskola tanárai

Antonjuk Alexandr
orosz lektor 1983—

Antonjuk Éva
orosz—francia szak 1980—

Balog Edit
orosz—történelem 1985—1988.

Bedő Katalin
magyar—történelem 1990—

Bácskai Mihály
magyar—történelem 1953—1990.

Bácskai Mihályné
magyar—történelem 1954—1989.

dr. Bácskai Mihály
magyar—francia 1976—1990.

dr. Bácskainé Fazekas Márta
orosz—francia 1976—

Bárkai Ibolya
angol—történelem 1971—1991.

Berkecz Pál
könyvtáros 1990—

Czabarka Judit
orosz—történelem 1986—1991.

Catherin Jonas
francia lektor 1989—1990.

Elek Sándor
matematika—fizika 1962—

Francesco Cippolone
angol lektor 1989—1990.

Francoise Le Lievre
francia lektor 1990—1991.

Gálfi László
műszaki ism. 1962—1986.

Gidófalvy György
fizika—kémia 1957—

Gidófalvy Györgyné
fizika—kémia 1960—

Gretchen Nelson
angol lektor 1990—1992.

dr. Győri Antal
matematika—fizika 1990—

Halászné Pozsár Mária
magyar—angol 1980—

Hajós Jánosné
magyar—angol 1988—

Horváth Ilona
magyar—történelem 1983—

Horváth László
testnevelés 1963—

Habiba Boumlik
francia lektor 1991—

Karla Suarez
angol lektor 1991—

Kakukné Kocsis Veronika
német—magyar 1976—1988.

Kastnerné Józsa Erzsébet
matematika—földrajz 1972—

Kátai József
kémia—fizika 1968—

Kátai Józsefné
matematika—ábrázoló geometria
1964—

Kátai Mónika
kémia—biológia 1989—

Kenyeres Jánosné
kémia—biológia 1965—

Keserő Imre
történelem—német 1980—

Kiss Sándor
kémia—fizika 1957—

Kiss Hajdú Teréz
matematika—fizika 1965—

Komjáti Sándorné
magyar—német 1960—

Kocsmár Gyula
angol lektor 1991—

dr. Korom József
biológia 1975—

dr. Korom Józsefné
biológia—földrajz 1976—

Kerekes Istvánné
orosz—magyar 1960—1985.

László Béláné
orosz—angol 1965—

László Zoltán
1990— drámatanár

Lesley Davis
angol lektor 1990—1991.

dr. Lucza Istvánné
latin—magyar 1980—

Matthew Murphy
angol lektor 1990—1991.

Majtényi András
ének 1978—

Matkovics Ágnes
orosz—német 1986—

Nagy Gyuláné
orosz 1978—1989.

Mészáros Imréné
könyvtáros 1991—1992.

dr. Némedi Lászlóné
testnevelés 1976—

Bernadett Pain
francia lektor 1986—1987.

ÓRAADÓK:

Gálfi László
gépjárművez. ism. 1986—

Horváth Csaba
testnevelés 1990—1991.

Kálló Mária
orosz 1988—1990.

Pánczél Jolán
orosz—francia 1985—

Perjés Gáborné
magyar—rajz 1980—

Poszler György
magyar—történelem 1988—

Simon Tamásné
könyvtáros 1967—1987.

dr. Olasz Lajos
történelem 1975—1985.

dr. Sternné Fejér Márta
angol—német 1975—

dr. Sztanticsné Tóth Erika
angol—orosz 1985—

Szurominé Csaba Ildikó
testnevelés 1980—1986.

Timothy Lehman
angol lektor 1990—

Toókos Ferenc
matematika—fizika számítás-
technika 1967—

Toókos Ferencné
biológia—földrajz 1973—

Tóth János
matematika—fizika 1954—

Tóth Tibor
matematika 1988—

Vancsay Andrea
történelem—földrajz 1991—

Vánkay Sarolta
magyar—ének 1990—

Volosinné Lucza Éva
francia—orosz 1985—

Volosin Vlagyimir
matematika

Mácsai Katalin
német 1985—1986.

Mészáros Júlia
magyar 1989—1990.

dr. Pék Józsefné
magyar 1986—1990.

TECHNIKAI SZEMÉLYZET:

Berkecz Erika
hivatalsegéd 1991—

Bimbóné Hajdú Ibolya
portás 1991—

Bakos József
hivatalsegéd 1981—

Bozó Balázs
technikus 1990—1991.

Czakó Mihályné
hivatalsegéd 1981—

Dózsa Anna
kisegítő könyvtáros 1987—

Drahota Szabó István
hivatalsegéd 1966—

Gálfi Lászlóné
iskolaitatókár 1963—

Hojcsi Pálné
gazdaságvezető 1955—1986

Illés László
technikus 1985—1986.

István Ferencné
kisegítő gazd. vez. 1985—1989.

Jankó Gábor
technikus 1988—1989.

Kádár Károlyné
hivatalsegéd 1989—1990.

Lőrincz Mihályné
hivatalsegéd 1981—1991.

Mészáros Katalin
könyvtáros 1987—1988.

Szilágyi Gábor
technikus 1987—1988.

Mucsi Sándorné
kisegítő gazd. vez. 1990.

Négyesi Zoltán
technikus 1989—1990.

Pammer Istvánné
hivatalsegéd 1990.

Székely Gyuláné
hivatalsegéd 1991—

Székely Zsuzsanna
kisegítő gazd. vez. 1990—

Molnár Ferencné
gazdaságvezető 1989—

Szécsényi János
hivatalsegéd 1987.

Törőcsik Imréné
kisegítő gazd. vez. 1987—1991.

Tyúkász Imréné
hivatalsegéd 1987—

A tanulók létszámának alakulása 1984 és 1990 között

Osztályok száma	Tanév	I. évf. Lány/fiú	II. évf. Lány/fiú	III. évf. Lány/fiú	IV. évf. Lány/fiú	Érettségi Lány/fiú	Összes Lány/fiú	Létszám
16	84/85	102 46	95 40	99 34	90 35	89 35	386 155	541
16	85/86	103 36	88 46	91 35	98 33	95 33	380 150	530
16	86/87	101 39	89 34	81 39	84 33	84 33	355 145	500
17	87/88	133 53	95 37	86 34	75 37	73 37	389 161	550
18	88/89	111 42	124 53	92 35	78 32	78 32	405 162	567
19	89/90	143 55	101 39	116 56	92 35	91 35	452 185	637

Hat év krónikája a tények tükrében 1984|1985.

1984. június 2-án rendeztük meg az iskola 125. évi jubileumát. Az ünnepség tiszteletére Simon Tamásné és Perjés Gáborné emlékkiállítását rendeztek.

Személyi feltételek vonatkozásában zökkenőmentes tanév. Új tanár alkalmazására nem került sor, dr. Bácskai Mihály lektori állást kapott a strasbourgi egyetemen 2 évre.

Az átfogó látogatás összegzése megnyugtató szakmai, módszertani munkáról tanúskodik.

A technikai felszereltség gyarapítására továbbra sincs mód.

Tanulmányi versenyek:

Az OKTV különböző versenyekre 146 tanuló jelentkezett. A megyei fordulóra egy magyar, egy történelem, két orosz, két földrajz és két francia dolgozat jutott el.

Az országos döntőbe két földrajz dolgozat került, Karikó Tóth Tibor és Szanyi János munkája.

Az országos döntőn Balázs Enikő 5. helyet szerzett speciális franciából, Török Mariann pedig 6. helyet oroszából.

Szaktárgyi versenyeken Tóth Teodóra Kazinczy-plakettet kapott, illetve elnyerte a Legszebben Beszélő középiskolás díját.

21 tanulónk tett állami nyelvvizsgát a különböző nyelvekből. Az Arany Dániel és a Szőkefalvy matematika versenyen két tanuló jutott az országos döntőbe, Makay Dóra és Szarvas Csaba.

A Budó Ágoston fizika versenyen legjobb helyezésünk a területi harmadik hely.

A Ki miben tudós? versenyen magyarból egy tanuló került az országos döntőbe.

A Mezőgazdasági Múzeum pályázatán két tanuló nyert 2. díjat. Az Országos Diáknapi Pécsi seregszemléjén két szavaló, a Spirituálé együttes, a 3. d osztály diákszinpada és az énekkar különdíjat kapott.

Az orosz szakosok munkaközössége dr. Bácskainé Fazekas Márta vezetésével orosz nyelvű mesejátékot mutatott be, mely általános tetszést aratott.

Az Országos Középiskolai Atlétika versenyen leány diszkoszvetőink I., súlylökőink IV. helyen végeztek.

Leány sakkcsapatunk megnyerte a megyei versenyt.

Női tornászaink „A” kategóriában a második helyen végeztek.

Papp Géza — dr. Mátyás Sándor Barátság Alapítvány díját Török Marianna és Kávássy Judit megosztva kapták.

1985|1986.

Nemzetközi kapcsolataink fejlődését jelenti a Chatenois város diákjai-val kialakított diákcseres szerződés, melynek eredményeként 30 diák kijut Franciaországba évenként.

A munkaközösségek feladatai a tantárgyfelosztás elkészítésével bővülnek.

Országosan bevezetésre kerül az intenzív továbbképzés rendje. Két kollega kérte a továbbképzésen való részvétel lehetőségét rögtön az első évben.

A Dél-Alföld magyartanárai itt rendeznek ankétot a magyartanítás gondjainak tisztázására. Iskolánkban működik ezévtől kezdve a pedagógusok anyanyelvi tábora is.

Személyi változások:

Dr. Olasz Lajos a SZOTE Marxista Tanszékére kérte áthelyezését. Kerekes Istvánné nyugdíjba vonul, de óraadóként folytatja a munkát.

Pályázat útján Balog Edit történelem—orosz szakos tanár kerül kinevezésre.

Volosinné Lucza Éva és Pánczél Jolán orosz—francia szakosok V. éves egyetemi hallgatóként kezdik tanári munkájukat, Bernadett Le Pain francia lektornő pedig a társalgási készséget fejleszti a franciásoknak.

Halászné Pozsár Mária visszatér anyasági szabadságáról.

Anyasági szabadságon van Kakukné Kocsis Veronika, Sztanticsné Tóth Erika, Kastnerné Józsa Erzsébet.

Fizetés nélküli szabadságra megy dr. Bácskainé Fazekas Márta, aki a Strasbourghban lektori szolgálaton lévő férjéhez települ ki a családdal.

Mácsai Katalin óraadóként helyettesítést vállal.

Versenyeredmények:

Az OKTV versenyeire 125 tanuló jelentkezett, megyei fordulóra franciából 6, oroszból 3 tanuló jutott be.

Az országos döntőben Nagy Krisztina magyarból a 6., Kiss Gábor franciából a 8. helyen végzett. Rajtuk kívül még öt tanuló került be az utolsó fordulóra.

Molnár János a területi döntőn Kazinczy plakettet, az országos versenyen a Kazinczy Társaság különdíját kapta.

László Tímea a magyar és a francia rádió műveltségi versenyén első helyen végzett és franciaországi utazást nyert.

Az Édes Anyanyelvünk verseny megyei fordulójának első három helyezettje HMG-s. (Molnár János, Martinkovics Katalin, Szikora Judit) A Berzsényi Országos Szavalóversenyen Alföldi Róbert első, Ficsóri Erika harmadik helyezett lett.

Nagy Erika az Auróra Szavalóverseny 8. helyezettje, valamint az Önjelölt versenyen 10 ezer forintos díjat nyert, s a televízióban szerepelt.

Balassagyarmaton az országos fesztiválon Balázs B.: Tündér című darabját mutattuk be, a legjobb rendezés díját Nagy Krisztina, a legjobb női alakítását Tóth Edit, és a legjobb férfi alakítás díját Alföldi Róbert kapta.

A Ki miben tudós? megyei versenyére jutott Korom Karolina és Kis-pál Zsuzsa, aki a Mezőgazdasági Múzeum pályázatán 3. díjat nyert. A Könyvről—könyvért rádiós vetélkedőn iskolánk tanulói kiemelkedően szerepeltek.

Egely György kísérleteit (bioáram, gömbvillám) iskolánkban mutatta be, filmszakkörünk lelkes közreműködésével.

Országos fizika versenyen Gyöngyösön Fekete Nagy Ágnes eredményesen képviselte iskolánkat.

Országos minősítő versenyen a IV. d osztály diákszínjátársai három arany minősítést szereztek, Csurgóról pedig a fődíjat hozták el.

Bolgár vendégeinket műsorral köszöntöttük a diszteremben rendezett békegyűlésen.

Megyei Diákolimpián leányaink a 3., fiútanulóink a 4. helyen végeztek.

Szomódi Andrea országos 2. helyezett lett diszkoszvetésben.

Tóth László az ezüstérmes Ifjúsági Vízilabda Európa és Világbajnok csapat tagja.

A sakkcsapat megyei első helyezést ért el.

A dr. Boros Lajos által felajánlott 5000,— Ft-os adományt Molnár János és Alföldi Róbert kapta meg az anyanyelv ápolásában nyújtott kimagasló teljesítményéért.

1986|1987.

Elkezdődtek a régen várt új könyvtárpavilon építési munkálatai. Az iskolában kockázatmentes, óvatos, elodázó gazdálkodás folyik. A technikai feltételeket tekintve a színvonal alig közepes. Folytatódnak cserekapcsolataink a francia iskolákkal.

Tapasztalatcsere látogatáson fogadjuk a debreceni és a miskolci gimnáziumok képviselőit, akik átveszik az irodalmi—drámai osztályok tapasztalatait.

Folyamatban van a számítástechnikai terem kiépítése. Hat számítógép és egy kiíró áll rendelkezésünkre. Az iskolai statisztikák számítógépen készülnek.

A Soros Alapítvány pályázatán videokamerát nyertünk, egy másik kamera megvásárlásával a film és video oktatás alapvető tárgyi feltételei megteremtődtek.

Személyi változások:

E tanévtől Szurominé Csaba Ildikó testnevelő tanár Hódmezővásárhelyen folytatja munkáját.

Új kollégákként Matkovics Ágnes orosz—német és Czabarka Judit orosz—történelem szakos tanárok kezdik a tanévet.

Vlagyimir Volosin matematika tanári megbízást kapott.

Hojcsi Pálné gazdaságvezető nyugállományba vonul, helyette István Ferencné veszi át a teendőket.

A TV felvételt készít iskolánk múltjáról, jelenéről. Különösen tanáraink, dr. Mátyás Sándor, Nagyajtosi István, régi diákjaink közül pedig Vitray Tamás, a maiak közül pedig Nagy Kriszta szerepelnek kiemelkedően. Igen látványos volt leánytanulóink úszóbemutatója a sportuszodában.

Először rendezzük meg a Szép magyar könyvek kiállítást iskolánkban, ezután évenként — tanulóink is szavazhatnak — mód nyílik a szép

könyvekkel megismerkedni... Morvay László, a Szép magyar könyvek Bizottság titkára nyitja meg.

Létrehozuk a Greskovics Emlékbizottságot, s a tanév folyamán (május 6.) leleplezzük az I. emeleti emléktáblát.

A TV újabb riportot készít iskolánkban, most a nyelvtanításról nyilatkoznak tanáraink...

Megrendezzük a Szentesen élő külföldiek fogadását a díszteremben, sikeres műsort adunk tiszteletükre.

A Francia Intézet és a nagykövetség közreműködésével megrendezzük a francia könyvek kiállítását az Ifjúsági Házban.

Svájci és nyugatnémet vendégek látogatása iskolánkban; fogadásukat műsor követte.

A Magyar Ifjúság riporterével Óze László színművész látogatta meg iskolánkat.

Ioncserélős berendezést kaptunk a KONTAKTÁTÓL.

Tanulmányi versenyek:

Országos elődöntőbe 12, országos döntőbe 5 tanuló jutott. László Tímea francia nyelvből a 7. helyen, Makay Dóra matematikából a 24. helyen végzett.

Az Arany Dániel matematika versenyen két tanuló jutott az országos döntőbe.

A Mezőgazdasági Múzeum pályázatán két tanulónk nyert I. díjat, Dienes Krisztina és Kozák Krisztina. Az Édes Anyanyelvünk Kazinczy és az orosz nyelvű vers- és prózamondó versenyen országos döntőbe jutott versenyzőink voltak.

Diákszínpadunk 2 arany, 1 ezüst és egy különdíjat szerzett, valamint elnyerte a KISZ 20 000,— Ft-os különdíját is.

Sporteredményeink közül a legrangosabb a leány sakkcsapat országos döntőben való szereplése, a fiúk a megyei 2. helyen végeztek.

A természetjárók megyei elméleti versenyét Kispál Zsuzsa és Gáspár Gábor nyerték.

A Papp Géza — Dr. Mátyás Sándor Barátság Alapítvány díjait Dóczi Klára és Mucsi Judit megosztva kapták.

1987|1988.

Örömdetesesen megnőtt az érdeklődés iskolánk iránt. Jelentős a túljelentkezés az irodalmi—drámai osztályba (négyeszeres) és speciális angolra (háromszoros).

Megkaptuk az engedélyt egy újabb első osztály indítására.

186 tanuló kezdi az első évet öt osztályban.

Folyamatban van az új könyvtár építése, a felszabaduló tantermekre egyre égetőbb a szükség.

Iskolánk igazgatóját beszámoltatták a HMG nevelő munkája — különös tekintettel a tagozatokra és a fakultációs irányokra — témában.

Sikeres tantestületi kirándulást szerveztünk a Zemplén környéki vá-

rosokba: megtekintettük a vizsolyi templomot a bibliával, voltunk Széchalmon, Sárospatakon.

Két IBM számítógépet kaptunk a SZÁMALK-tól.

Személyi változások:

Simon Tamásné a Pollák Antal Szakközépiskolába távozott.

Új tanárral nem gyarapodott az iskola.

Tanulmányi versenyeredmények:

Az OKTV két előkelő helyezését Tóth Mária magyar nyelvből (4.) és Vida Enikő franciából (8.) érte el.

Számítástechnikából Gulyás László országos 3. helyezést ért el. Gulyás László és Csiky Gábor számítástechnikai eredményeikkel egy franciaországi utazást nyertek.

Az Irinyi kémia-verseny megyei fordulóját iskolánk rendezte.

Az Országos Kazinczy versenyen Tóth Irén KISZ különdíjat kapott.

Két diákszínpadi csoportunk szerepelt a csurgói országos diákszínjátzó fesztiválon és egy produkció meghívást kapott a kazincbarcikai nemzetközi találkozóra.

Először rendeztük meg iskolánkban a Ki tud többet Magyarországról? vetélkedőt.

Iskolánk film—videósaai szerepeltek a TV Video Magazin című műsorában.

Gáspár Gábor ismét megnyerte a megyei elméleti természetjáró versenyt.

Kiss Hajdú Beáta és Rákóczi Andrea asztalitenisz csapatbajnokságon megyei első helyen végeztek.

A tanév folyamán megrendeztük a Szép szó versenyt. A tanulók szavazatai alapján a tanár győztes: Komjáti Sándorné.

Az országos amatőrfilm fesztiválon Demcsik Iván és Gergely Zoltán filmje 3. díjban részesült.

Megrendeztük az első GIMITTUD-ot a színházban, a tanév legjobb produkcióiból.

Tóth Irén KISZ különdíjat vehetett át a győri országos Kazinczy- versenyen.

Az énekkar strassbourgi vendégszereplése és a francia testvériskolai látogatás kapcsán francia nyelvű színházi előadás öregbítette nemzetközi hírlünket.

Több mint 100 tanár részvételével a nyár elején újra otthont adtunk az anyanyelvi tábornak.

Folytatódnak a tapasztalatcsere látogatások a drámai és film—video oktatás terén (Miskolc, Paks, Dunakeszi).

A Papp Géza — dr. Mátyás Sándor Alapítvány díját Gyenes Boglárka nyerte el.

1988|1989.

Elkészült az elmúlt fél évszázad iskolánkat érintő legnagyobb beruházása, 1989. március 15-én átadták az új könyvtáráépületet. Három új tan-

teremmel bővült intézményünk, melyek segítik megoldani a 18 osztály elhelyezési gondjait.

Komoly adományokkal gyarapodott a könyvtár állománya is, (Nemes Mária 200 kötetnyi — főleg drámai anyagot tartalmazó — és Bianca Racine 20 kötetnyi francia nyelvű drámát, valamint újabb 200 kötetnyi irodalmi anyagot magába foglaló adományával).

Személyi változások:

Kinevezést kaptak: Tóth Tibor matematika szakos, Poszler György magyar—történelem szakos tanárok.

Áthelyezéssel került iskolánkhoz Hajós Jánosné magyar—angol szakos tanár.

Pályázat útján nyert kinevezést Kátai Mónika kémia—biológia szakos tanár.

Catherin Jonas anyanyelvi lektorként segíti a franciául tanulókat.

Gyermekgondozási szabadságról visszatértek: Kastnerné Józsa Erzsébet és Halászné Pozsár Mária.

A gazdaságvezetői feladatokat Molnár Ferencné vette át.

Kakukné Kocsis Veronika áthelyezéssel Kunszentmártonba távozott.

Keletiné Balog Edit a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola orosz tanszékére került pályázat útján.

Tanulmányi versenyeredmények:

Az OKTV országos döntőjében Pálinkó Barbara oroszból 8., Köteles Károly kémiából a 9., biológiából pedig a 23. helyezést érte el.

Vass Zoltán matematikából 16., Vida Enikő oroszból 16. helyen végzett. Az Arany Dániel matematika versenyen Jelenfi Ivett I. dicséretet kapott. A tanév különösen sikeres volt a matematika tanítás szempontjából, a Szőkefalvy versenyen III. díjat kapott Déló Nagy Gabriella, első dicséretet pedig Gubanovich Éva, Megyesi Dóra, Szántó József, Toókos Péter, Vásárhelyi Ágnes, második dicséretet pedig Csíky Gábor.

Országos tanulmányi versenyeredmények miatt megyei dicséretet kaptak francia nyelvből: Bottyán Erika, Orosz Krisztina, Barna Zsolt, Karácsonyi Csilla és Mészáros Anita.

Kémiából Kiss Hajdú Beáta, oroszból Gáspár Gábor.

A Budó Ágoston területi fizika versenyen Bohus János első helyezést ért el.

Diákszínpadunk újra elnyerte a Kiváló együttes címet.

Ebben az évben a Kazinczy-érmét Lovas Ildikó szerezte meg.

Énekkarunk újra arany minősítést kapott.

A Berzsenyi szavalóverseny megyei első három helyezettje iskolánk-ból került ki, az országos döntőn Fodor Gábor kapta a díjat.

Újabb iskola veszi át az irodalmi—drámai osztályok módszertani tapasztalatait: a kaposvári Táncsics Gimnázium.

Kulturális tevékenységünk szerteágazó voltát bizonyítja, hogy orosz és francia nyelvű mesejátékokat és Ionesco: Kopasz énekesnőjét vitték színpadra, mely produkciók számos meghívást kaptak Szegedtől—Budapestig, sőt az utóbbit Franciaországban is előadták.

Külkapcsolataink bővülnek, Markgröningen Szentestestvérvárosa lett,

így az ottani gimnáziummal felvettük a kapcsolatot. Küldöttségüket fogadtuk, tanítványaink sikeres német nyelvű műsort adtak (Schreiner Orsolya, Balogh Katalin).

Dobó atlétáink és leány tornászaink a megyei forduló megnyerése után területi versenyeken vettek részt. Megyei pályázat útján nyert anyagiakkal felújítottuk az udvari kézilabda pályát.

A Papp Géza — Mátyás Sándor Alapítvány díját Nagy Tamás kapta meg, a legjobb franciásnak járó díjat pedig Vida Enikő.

Iskolánk volt tanítványa Balázs Árpád zeneszerző újabb szerzői estjét — énekkarunk közreműködésével — a színházteremben rendezték meg.

Máté Gábor színművész sikeres Kosztolányi bemutatót tartott a díszteremben.

A diákönkormányzati választások új keretet kaptak. A vezetőjelöltek közül Szilágyi Sándort választották meg. Jelöltek voltak még Benedek Andrea és Szántó József.

1989|1990.

A rendszerváltozás kezdete pezsgő hangulatot teremtett az iskola falain belül is. Időlegesen háttérbe szorultak az egyéni problémák, mindenki a nagy országos folyamatokat és a határainkon túli eseményeket figyelte.

Személyi változások:

Bácskai Mihály igazgató úr, Bácskai Mihályné magyar—történelem szakos és Gidófalvy Györgyné kémia—fizika szakos tanárok nyugállományba vonultak.

Nagy Gyuláné orosz szakos tanár áthelyezéssel Budapesten folytatja munkáját.

Tartós külföldi kiküldetésükről hazatértek dr. Bácskainé Fazekas Márta és dr. Bácskai Mihály.

Pályázat útján nyert kinevezést Berkecz Pál, akit az új könyvtárba könyvtárosként alkalmaztunk.

Francesco Cippolone személyében angol lektorra is szert tettünk, így a nyelvtanítás színvonalának jobbítása, valamint a nyelvszakosok nyomasztó túlóratelhelése megoldódott.

Megszűnt az orosz kötelező tanulása, de a két új nyelvvel való ismerkedés tanárt és diákot egyaránt próbára tett.

Nemzetközi kapcsolatainkat az énekkar külhoni szereplései (Strasbourg és Baden Würtemberg), a Saint Quentin-i és a Chatenois-i, valamint a Henri Martin Gimnázium diákjainak szentesi látogatása alakította.

Tanulmányi versenyek:

Az OKTV országos döntőjébe került Szántó József franciából (10.), Gáspár Gábor oroszból (5.), Gulyás László számítástechnikából (9.). Az OKTV és az Alliance Francaise közös pályázatának első helyezettje László Kinga lett.

A Papp Géza — Mátyás Sándor Barátság Alapítvány díja nem került kiosztásra, dr. Mátyás Sándorné viszont a legjobb franciás számára fel-

ajánlott — most második alkalommal — egy évenként kiadandó, változó összegű díjat (László Kinga kapta).

A megyei Kazinczy-verseny első helyezettje Schreiner Orsolya, harmadik helyen végzett Pozsár Róbert. Schreiner Orsolya megnyerte az országos orosz nyelvű vers- és prózamondó versenyt is.

Iskolánk „Beszélni nehéz” köre és vezető tanára, Bácskai Mihályné kiemelt Kazinczy-jutalomban részesült.

Megrendeztük a Boros Lajos díjáért folyó iskolai szavalóversenyt. Ennek győztese Schreiner Orsolya.

Az Éneklő Ifjúság megyei versenyén énekkarunk újabb arany minősítést szerzett. Felléptek a strasbourgi katedrális kórusának meghívására Franciaországban, útban hazafelé pedig Markröningenben. Forró sikerük nyomán újabb meghívásokat kaptak.

Ebben a tanévben fogadtuk a markröningeni gimnazistákat.

A csurgói országos diákszínvonalon fesztiválon tanulóink második díjat nyertek.

A televízió ÁSZ vetélkedőjén Fodor Gábor és együttese nyerte el az ÁSZ-díjat.

Negyedikes drámaisok Fodor Gábor és Nyári Krisztián irányításával megszervezik — helyi segítséggel, központi támogatás nélkül — a diákszínjátszók országos találkozóját.

A franciaországi „drámais” gimnázium (Henry Martin) tanulóinak első látogatása, melyet még ebben az évben viszonzottunk Saint Quentinben.

„Egy könyvet Erdélyért” akciót szerveztünk, több száz kötetet juttattunk el a kint élő magyaroknak. A romániai forradalom megsegítésére karácsony éjszakáján nagy lelkesedéssel dolgoztak tanárok és diákok az élelmiszer segélyek kijuttatásán. Fogadtuk a Temesvár—újszentesi kulturális küldöttséget, de a látogatás viszonzására a labilis politikai helyzet miatt nem került sor.

Iskolánk névadója Horváth Mihály születésének 180. évfordulójáról megemlékeztünk az iskolakertben álló szobránál.

A francia forradalom 200. évfordulóján franciatanáraink kiállítást rendeztek a könyvtárban. A könyvtár több jelentős, a politikai változásokat tükröző rendezvénynek adott otthont, melyek közül kiemelkedő a Szűrös Mátyás ideiglenes köztársasági elnök által tartott fórum. Szentos várossá alakulásának 425. évfordulóját is itt ünnepeltük. Itt tartott Csoóri Sándor író—olvasó találkozót.

Iskolánkban az Irodalomtörténeti Társaság Vándorgyűlésén lelepleztük Négyesi László és Barta János professzorok emléktábláját.

László Béláné tanárnőt a tantestület igazgatóvá választotta. 1990. június 30—31-én megtörtént az igazgatás átadása, átvétele.

Évekkel ezelőtt, az érettségije után néhány évvel „betévedt” az iskolánkba egy tanítványom, akinek osztályfőnöke és matematika tanára voltam. Látva az örömet, a következőt mondta: „Én azt hittem, hogy rám itt már senki sem emlékszik...” Meglepődtem, mert bármelyikükkel bárhol találkozom, mindig szó esik a többiekről is, s ez már akkoriban is így volt.

Négy esztendő után nem felejt olyan könnyedén az ember. Egy ideig hiányérzete van: keres egy arcot a második padsor közepén, vár egy jó ötletet, amelyet az a tavaly érettségizett diák most biztosan „bedobna”...

Kedves, néhány évvel ezelőtt érettségizett gimnazistáink: Szeretném, ha tudnátok, hogy itt nem csak az írásos dokumentumok, az általatok is koptatott lépcsők emlékeznek rátok. Ezért adjuk közre ebben a krónikában is néhány társatok fényképét — a szűkös lehetőségek miatt csak a legkiemelkedőbb eredményt elértéket.

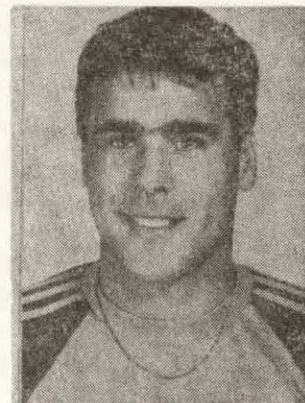
Kiss Hajdú Teréz

Akik az előző krónikából kimaradtak

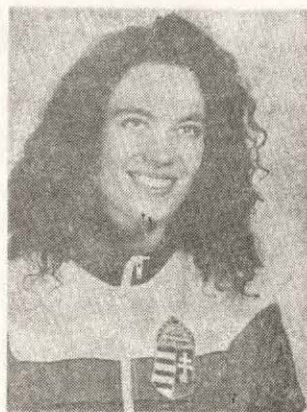
Beleon Zsolt

Az Ifj. Vízilabda EB-n 1983-ban, a Junior EB-n 1984-ben szintén I. helyezett volt.

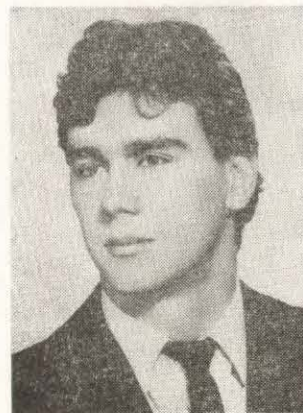
Horváth Csaba

Az Ifj. Vízilabda EB-n 1983-ban, a Junior EB-n 1984-ben ismét I. helyezett volt.
1989-ben OB I. gólkirály.

Huff Zsuzsanna

Vízilabda Európa-bajnok, háromszoros EB ezüstérmes.

Sprok Tibor

Az Ifj. Vízilabda EB-n 1983-ban, a Junior EB-n 1984-ben újra I. helyezett volt.

1984 — 85.

Balázs Enikő

Francia nyelvből az OKTV V. helyezettje.

Tóth Teodóra

Kazinczy-érmes.
Az Édes Anyanyelvünk Versenyen I. helyezett, a legszebben beszélő versenyző különdíját is megkapta.

Török Marianna

Orosz nyelvből az OKTV VI. helyezettje.

Kávássy Judit

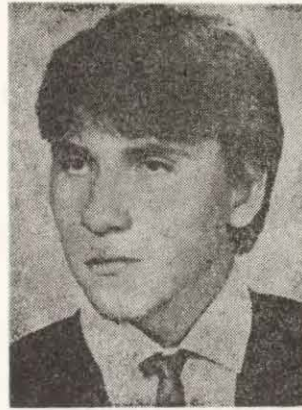
E tanévben a „Dr. Mátyás Sándor — Papp Géza és Emily” alapítvány ösztöndíját Török Marianna és Kávássy Judit kapta.

1985—86.

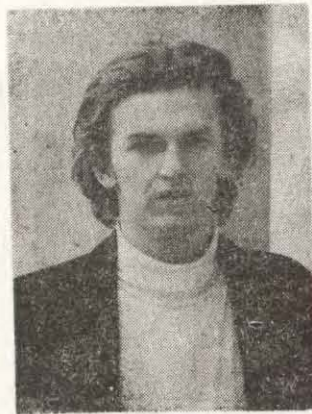
Nagy Krisztina

Magyar irodalomból az OKTV VI. helyezette; 1984-ben a Kamaraszínház Fesztiválon a legjobb rendezés díját kapta.

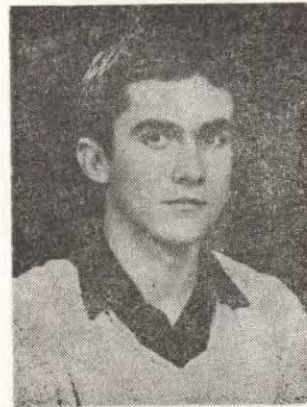
Kiss Gábor

Francia nyelvből az OKTV VIII. helyezette.

Alföldi Róbert

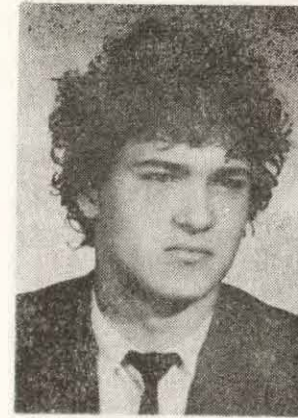
A Berzsenyi Szavalóverseny I. helyezette.

Molnár János

Kazinczy-érmes.
Az Édes Anyanyelvünk Verseny I. helyezette.

E tanévben Alföldi Róbert és Molnár János kapta Dr. Boros Lajos, USA-ban élő volt diákunk rendszeres adományát: 5000—5000 forintot.

Tóth László

Az Ifj. Vízilabda EB-n 1985-ben II., az Ifj. Vízilabda VB-n II., az olimpiai játékokon (Szöul 1988.) V. helyezett volt.

Ficsóri Erika

A Berzsenyi Szavalóverseny III. helyezette

1986 — 87.

Dóczi Klára

E tanévben a „Dr. Mátyás Sándor — Papp Géza és Emily” alapítvány ösztöndíját Dóczi Klára és Mucsi Judit kapta.

Mucsi Judit

László Tímea

Francia nyelvből az OKTV VII. helyezettje

Tóth Mária

Magyar nyelvből az OKTV IV. helyezettje

1987 — 88.

1987 — 88.

Vida Enikő

Francia nyelvből az OKTV VIII. helyezettje

Gyenes Boglárka

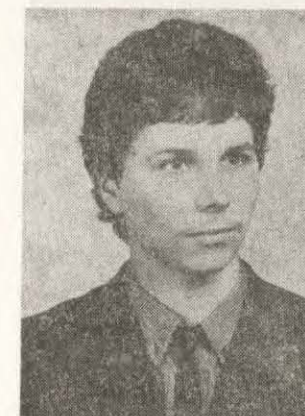
A „Dr. Mátyás Sándor — Papp Géza és Emily” alapítvány ösztöndíját kapta.

1988 — 89.

Pálkó Barbara

Orosz nyelvből az OKTV VIII. helyezettje

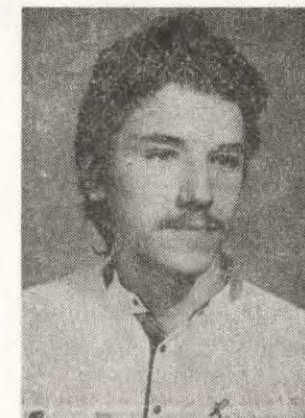
Köteles Károly

Kémiából az OKTV IX. helyezettje.

Jelenfi Ivett

A Mikola Sándor Fizika Versenyen IX. helyezett, az Arany Dániel Matematikai Versenyen I. Dicséretet kapott, a Budó Ágoston Fizika Versenyen I. helyezett volt.

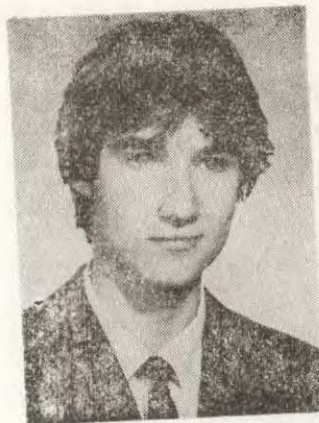

Bohus János

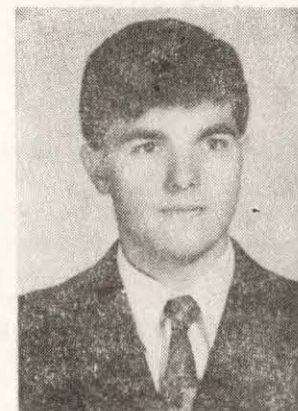
A Budó Ágoston Fizika Versenyen I. helyezett volt.

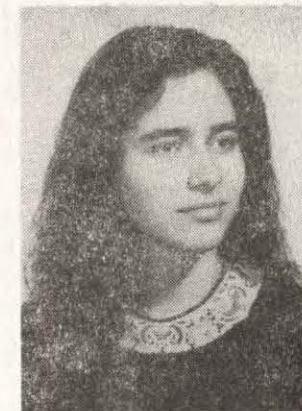
Lovas Ildikó
Kacinczy-érmes

Nagy Tamás
A „dr. Mátyás Sándor — Papp Géza és Emily” alapítvány ösztöndíját kapta.

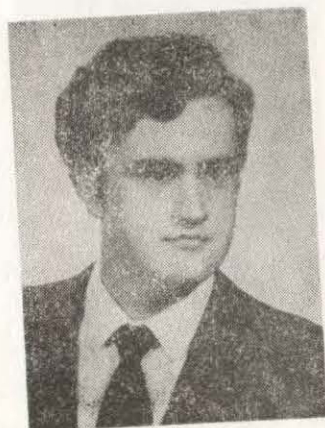

Szántó József
Francia nyelvből az OKTV X. helyezette

László Kinga
Az Alliance Française OKTV-vel közös pályázatának különdíját: franciaországi utazást nyert és megkapta Dr. Mátyás Sándorné adományát, melyet az iskola legjobb franciásának szánt.

1989 — 90.

Gáspár Gábor
Orosz nyelvből az OKTV V. helyezette

Gulyás László
Számítástechnikából az OKTV IX. helyezette

Az OKTV döntőjébe jutott diákok neve és helyezésekük

Francia nyelv:	1984 — Négyesi Zsuzsanna — Bucsány Kornélia
	1985 — Balázs Enikő (5.)
	1986 — Kis Gábor (8.) — Fekete Katalin (16.)
	1987 — László Tímea (7.)
	1988 — Vida Enikő (8.) — Barta Edit
Orosz nyelv:	1990 — Szántó József (10.) — Csíky Gábor — László Kinga és Szántó József az első fordulón írt fogalmazásukért franciaországi jutalomutazást nyertek az Alliance Francaise szervezésében.
	1985 — Török Mariann (6)
	1989 — Pálköny Barbara (8) — Vida Enikő (16)
	1990 — Gáspár Gábor (4).

Az 1985. évtől iskolánkban érettségi vizsgát tettek:

IV. A Osztályfőnök: Antonjuk Éva; Érettségi elnök: dr. Albert Sándor.

Balázs Enikő, Balogh Emese, Balog Zsuzsanna, Bartucz Mária, Csige Marianna, Csurgó Viktória, Faragó Erika, Farkas Szilvia, Gila Gabriella, Gyófi Zsuzsanna, Hódi József, Horváth Anikó, Horváth Erika, Ilyés Ágnes, Kávassy Judit, Kicska Gabriella, Kiss Ágnes, Kovács Klára, Lucza Edit, Magyar Márta, Nádor Petra, Nagy Andrea, Ördög Judit, Szelényi Eleonóra, Talmácsi Éva, Török Marianna, Urbán Zsuzsanna, Varga Andrea, Varga Zsuzsanna.

IV. B Osztályfőnök: Nagy Gyuláné; Érettségi elnök: dr. Nagy László

Bajomi Katalin, Balogh Erika, Berki Gizella, Bertók Gyula, Bölcskey Andrea, Elek Sándor, Faragó Éva, Fürtös Ágnes, Gajda Aliz, Gut Judit, Gyovai Irma, Gyulai Judit, Hargitai Krisztina, Hortobágyi Anikó, Karikó Tóth Tibor, Katona János, Keller Zoltán, Lajos Zoltán, Lucz Bertold, Makay Erika, Mikó Judit, Nagy Róbert, Oltyán Gábor, Paksi Margit, Szabó Éva, Takáskovits Gyula, Töröcsik Norbert, Vajda Tamás, Vajdovich Éva, Vas Mária, Vecseri Edit.

IV. C Osztályfőnök: Kenyeres Jánosné; Érettségi elnök: dr. Oláh János.

Abonyi János, Balogh Ágnes, Balogh Erika, Balogh Gabriella, Bíró Aranka, Czirbus László, Csákos Ágnes, Dobos Rozália, Dora Tóth Anikó, Erdőháti Nagy Zsófia

Modesta, Fekete Nagy Irén, Gulyás Ibolya, Hankó Gizella, Holeczka Árpád, Horváth Zsuzsanna, Katona Kiss Valéria, Kádár Ildikó, Kádár Tünde, Kálmán Zsuzsanna, Kun Szabó Csaba, Kupcsik Gáspár, Lengyel Piroška, Maczelka Erzsébet, Nagy Zoltán, Pádár Anikó, Puskás Krisztina, Szanyi János, Szarka Attila, Tedás Zoltán, Ternai László, Tóth Raymond, Varjasi Judit, Verasztó Sarolta, Vincze Zsolt, Molnár Tamás.

IV. D Osztályfőnök: Kátai József; Érettségi elnök: dr. Kovács Miklósné.

Andornaki Erzsébet, Anton Anett, Bajomi Nagy György, Császi Edit, Csukás Attila, Dobra Margit, Gréger Beáta, Halász Edina, Horváth Gábor, Illés László, Jenei Ágnes, Jenei János, Lelkes Ágota, Lovász Ágnes, Lucz Klára, Mészáros István, Molnár Erika, Nagy Beáta, Ökrös Marianna, Papp Katalin, Petróczy Lea, Pusztai János, Szatmári Judit, Széles László, Szikszai Ottilia, Tóth Judit, Tóth Teodóra, Volter Ilona, Zelei Gábor.

1986.

IV. A Osztályfőnök: dr. Sternné Fejér Márta; Érettségi elnök: Kovács Anikó

Boros Imre, Csányi Judit, Csikai Ágnes, Faragó Márta, Fekete Nagy Katalin, Gila Éva, Gombos Zita, Halász László, Hérány Mónika, Horváth Ágnes, Igaz Éva, Jovan Gabriella, Kicska Zoltán, Kiss Erika, Kiss Gábor, Kovács Angéla, Kozák Ágnes, Köves Andrea, Kurucz Mónika, Magyar Andrea, Piti Gabriella, Soós Andrea, Szabó László, Szabó Márta, Szász Géza, Tornyai Molnár Edit, Uhljár Ildikó, Vancsai Andrea, Vass Beatrix, Vass Éva.

IV. B Osztályfőnök: Kiss Hajdú Teréz; Érettségi elnök: dr. Trásér László

Antal Zoltán, Aradi Zsuzsanna, Ágoston István, Berényi Katalin, Bíró Etelka, Böszörményi Katalin, Csóri Gyula, Domokos Sándor, Fekete Nagy József, Garai István, Gyöngyösi Márta, Ibolya Tibor, Kádár Marianna, Kérdő Ildikó, Kun Márta, Libor Antal, Lőcsei Mihály, Medgyesi István, Nóbik Éva, Nyíri Edit, Sebők Veronika, Sós Andrea, Szalai Gabriella, Szőke Pál, Ternai Sára, Téglai Márta, Tóth Erika, Tóth László, Török Imre, Vidovics Zoltán, Vincze Anna, Volford Erika.

IV. C Osztályfőnök: Toókos Ferenc; Érettségi elnök: dr. Marjanucz László

Bácsa Ida, Baranyi Ildikó, Bense Attila, Berkecz Pál, Czákó Erika, Csatornai Zsuzsanna, Csernák Erzsébet, Dávid István, Dékány Olga, Dongó László, Döme Zoltán, Erdei Edit, Gecsei Hajnalka, Gundl József, Györgyi Erika, Jankó Ilona, Jenei Mónika, Korom Karolina, Kőszegi Erika, Lakatos Henriette, Madarász Zsuzsanna, Magyar Ágnes, Mészáros Ildikó, Molnár Gyöngyi, Molnár Zsuzsanna, Németh Éva, Németh István, Ökrös Edit, Palotás Éva, Pásztor Antal, Pocsai Róza, Pócsi Gabriella, Takács Ildikó, Tihanyi Márta, Tóth Gábor, Virág Edit, Vigh Erzsébet.

IV. D Osztályfőnök: Keserű Imre; Érettségi elnök: dr. Kovács Miklósné

Alföldi Róbert, Bagdi Anna, Berkes Éva, Beviz Márta, Bélyeky Borbála, Ficsóri Erika, Fodor Marianna, Gömöri Anikó, Horváth Katalin, Kocsis Anikó, Korom Éva, Lengyel Ildikó, Lengyel Tünde, Martinkovics Katalin, Matos Ibolya, Mazán Andrea, Mészáros Zsolt, Molnár Éva, Molnár János, Nagy Erika, Nagy Krisztina, Oláh Adrienn, Ördög Judit, Piti Attila, Sajben Ilona, Szabó Anita, Szabó Mária, Szőke Tóth Judit, Zsombó Ildikó.

1987.

IV. A Osztályfőnök: Bácskai Mihályné; Érettségi elnök: dr. Németh Jenő

Balogh Szabó Imre, Bélyeky Krisztina, Benke Ildikó, Bucsány Barbara, Dóczi Klára, Dongó Ferenc, Dorogi Marianna, Fári Andrea, Fodor Ágnes, Gazsi Gabriella,

Gombos Dóra, Haller Zoltán, Hanyecz Zoltán, Harsányi Zsolt, Hlavács Mária, Kádár Ildikó, Kun Nóra, László Tímea, Matkócsik Andrea, Molnár Mária, Mucsi Judit, Nagy Erika, Pósa Beatrix, Sipos Imre, Sztvórecz Erika, Tóth Attila, Tusjak Andrea, Vágvölgyi Ildikó, Zöldi Zoltán.

IV. B Osztályfőnök: Komjáti Sándorné, Érettségi elnök: Kocsandiné dr. Békési Márta
Bánfi Ildikó, Bereczai Gábor, Bölcskei Molnár Antal, Brezovai Katalin, Brusznyczi Julianna, Csatlós Zsolt, Fekete Ágnes, Fenyő Judit, Gábor Katalin, Gál Róbert, Kiss Gabriella, Kiss Olga, Kis-Pál Zsuzsanna, Komjáti Gábor, Kosztolányi Edit, Kovács Mónika, Lantos Zoltán, Magyar Hajnalka, Makay Dóra, Mészáros Viktória, Molnár Etele, Papdi Judit, Seres Mihály, Sugár Erika, Sülyös Edit, Szarvas Pál, Tar János, Tóth Bence, Vancsay György, Vastag Sarolta

IV. C Osztályfőnök: Horváth Ilona, Érettségi elnök: dr. Baranyai Zsolt
Aradi Ágnes, Czákó Friderika, Csentes Mária, Gágyor Ildikó, Gémes Ferenc, Gémes Viktória, Király Mária, Kondorosi István, Lakos Sára, Nagy Gabriella, Nagy Gizella, Nagyllés Sándor, Papp Éva, Ponyeczki András, Töröcsik Andrea, Vas Edit, Vidovics Erzsébet, Vincze Adrienne.

IV. D Osztályfőnök: Perjes Gáborné, Érettségi elnök: dr. Kovács Miklósné
Bozsó István, Bölcskei Molnár Ilona, Bretz Márta, Csobán Katalin, Dósa Judit, Eszes Andrea, Gulyás Szabó Hajnalka, Hajducsek Judit, Halápi Erika, Ignácz Attila, Kajtor Tímea, Kenéz Mariann, Kiss Zoltán, Máté Zita, Mézes Teréz, Mojzes Gabriella, Moxsin Katalin, Nagy Krisztina, Ormándi Tünde, Pataricza Máté, Pál Adrienn, Ratkai János, Révfy Laura, Rózsa Tünde, Salasovics Andrea, Szalai Etelka, Szikora Judit, Szilágyi Gábor, Szőke András, Tóth Erika, Vass Katalin, Végh Pálma.

1988.

IV. A Osztályfőnök: Bárkai Ibolya, Érettségi elnök: dr. Oláh János
Speciális angol-francia nyelvi osztály.

Balla Katalin, Bartha Attila, Berde Márta, Böszörményi Márta, Budai Szilvia, Bükkösi Zoltán, Csikai Gabriella, Csikós Andrea, Gyenes Boglárka, Horeftos Konstantin, Kalmár Zoltán, Kálmán Katalin, Kürthy Renáta, Laki Ildikó, Mosonyi Zoltán, Nagy Anikó, Rozgonyi Anita, Soós Melinda, Szabó, László, Szamosfalvy Bernadett, Szatmári Beatrix, Szelényi Szilárd, Szécsényi Tibor, Tihanyi Gabriella, Török Katalin, Vass Renáta.

IV. B Osztályfőnök: Gidófalvy György, Érettségi elnök: Szilágyi Erzsébet
Apáthy Marianna, Arnóth Edit, Bálint Gabriella, Birkás Imre, Csige Boglárka, Deim Alíz, Doma Zoltán, Gergely Zsolt, Giricz Márta, Gulyás Angéla, Győző Molnár Ágnes, Hossó Nóra, Jankó Gábor, Kádár Hajnalka, Kiss Kása Erika, Kőrösi Tünde, Kővágó Magdolna, Kuklai Katalin, Lakos Júlia, László Györgyi, Lehegyi Zsolt, Lóczy János, Makra Tibor, Mácsai Tibor, Medgyesi Arnold, Mikó Tamás, Rúzs Molnár Sándor, Sebők Papp Ágnes, Szarka Aurél, Szirom Anikó, Vecseri Rita, Vidovics Endre.

IV. C Osztályfőnök: dr. Némedi Lászlóné, Érettségi elnök Fábán György
Agoston Piroska, Balogh Beáta, Berényi Ferenc, Borbás Klára, Csatornai Béla, Csentes Ildikó, Dobos Imre, Farkas Erika, Fábán Nagy Sárádor, Forgó Diána, Gancz Ildikó, Garai Szabó Magdolna, Győző Molnár Ágota, Kiss Sándor, Köves Andrea, Matyuska Mónika, Mezei Mariann, Molnár Attila, Nagy Anett, Remzso Sándor, Szabó Györgyi, Szőgi Márta, Tóbiás Erzsébet, Tóth Edina, Túri Kiss Tünde, Vass Zsolt, Verók Attila, Vigh Nóra, Zsótér Sándor.

IV. D Osztályfőnök: Kenyeres Jánosné, Érettségi elnök: dr. Kovács Miklósné

Beliczay Krisztina, Bencsik János, Borbély Mária, Demcsik Iván, Éliás Anikó, Fabulya Edit, Fejes Attila, Gergely Zoltán, Halász Katalin, Kerekes Viktória, Lénárt László, Mándity Éva, Oláh Erika, Prókai Katalin, Rácz Cecília, Soós Andrea, Szalai Gabriella, Tóth Edit, Toth Gábor, Tóth Irén, Tóth Mária, Virág Olga, Zatykó Éva.

1989.

IV. A Osztályfőnök: dr. Lucza Istvánné, Érettségi elnök: Kocsis Illés

Bagi Katalin, Barna Zsolt, Barta Edit, Barta Ramóna, Bognár Krisztina, Csipkó Tímea, Farkas Edina, Karácsonyi Csilla, Mészáros Anita, Labádi Gabriella, Mucsi Zoltán, Nagy Tamás, Orosz Krisztina, Piti Ferenc, Pósa Petronella, Ráfi Dénes, Sipos Ferenc, Szénászi Tünde, Újrėti Zsuzsanna, Varga Katalin, Veréb Zsuzsanna, Vida Enikő.

IV. B Osztályfőnök: Toókos Ferencné, Érettségi elnök: Mészáros Júlia

Barát Attila, Bánfi Sándor, Bélteki Andrea, Bige Beatrix, Bíró Szilvia, B. Nagy Zsolt, Fekete Nagy Ágnes, Gábor Lajos, Héjja Erika, Juhász Attila, Kapus István, Kádár Judit, Kádár Lilla, Kása Sándor, Kelemen Zoltán, Kis-Hajdu Beáta, Kiss Attila, Mácsai Orsolya, Miskei Norbert, Milnár Katalin, Nagy Éva, Olasz József, Papp László, Paulik Tímea, Pálkó Barbara, Privitzer Jenő, Rákóczi Andrea, Seres Sára, Szabó Edina, Szatmári-Nagy Szilvia, Szécsényi Katalin, Tari Róbert,

IV. C. Osztályfőnök: Godófalvy Györgyné, Érettségi elnök: dr. Tráser László

Bíró Györgyi, Boros Ildikó, Csákó Zoltán, Csatlós Péter, Csikós Róbert, Faragó Nóra, Gombos Tünde, Gubanovich Éva, Jóri Zoltán, Kalapos Anita, Katona Zsuzsanna, Kiss Edit, Korom Zsolt, Köteles Károly, Laki Gabriella, Mácsai Ildikó, Medgyesi Dóra, Molnár Lilla, Nemecz Ildikó, Némedi János, Pásztor Ilona, Pusztai Erzsébet, Sebők Edit, Sebők-Papp Zoltán, Tószemberger Olga, Vida Szűcs Zsuzsanna, Zsombó Anikó.

IV. D Osztályfőnök: Majtényi András, Érettségi elnök: dr. Kovács Miklósné

Albertus Ágnes, Antal Sára, Bari Nagy Judit, Bencsik Zsuzsanna, Berényi Andrea, Berényi Éva, Blahó Gabriella, Bor Ágnes, Csikai Judit, Farkas Andrea, Fábán Györgyi Fehér Mónika, Fülöp Renáta, Galajda József, Györffy Gabriella, Kalina Judit, Kopány Katalin, Litauszky Tamás, Pap Klára, Romhányi Krisztina, Sajtos Ágota Schmidt Antal, Slajchó Anikó, Szabó Krisztina, Szalai Andrea, Szalva Judit, Török Mónika, Werner Pálma.

1990.

IV. A Osztályfőnök: Tóth János; Érettségi elnök: Fábán Györgyné

Bónus Tibor, Bottyán Erika, Bozó Krisztina, Bozó Edina, Böhm Edina, Dongó Péter, Gáspár Gábor, Gráfik Tünde, Horváth Erika, Kanfi Horváth Zsolt, Klein Anita, László Kinga, Mák Andrea, Nacs Henrietta, Németh György, Orosz Róbert, Pádár Zsolt, Penyak Erika, Privitzer Márta, Surinya Ágnes, Szabó Krisztina, Szemerédi Beáta, Szőke Török Tímea, Szűcs Anikó, Tihanyi Andrea, Vajdovich Nóra, Varga Renáta, Vass Zoltán, Zsembery Antal, Kosztolányiné Antal Zita.

IV. B Osztályfőnök: Poszler György; Érettségi elnök: Fülöp Mihályné.

Balogh Edit, Barát Endre, Benedek Ágnes, Bozsik Anita, Darabos Judit, Dienes Krisztina, Dombi Ildikó, Domonkos Anikó, Fazekas Ibolya, Fábán Ildikó, Gila László, Gombos Gyula, Gulyás János, Hegedűs Katalin, Koncz Árpád, Kovács Tünde, Kozák Krisztina, Lengyel Gábor, Mészáros Erika, Mészáros Gabriella, Mu-

csi László, Muzsik Nándor, Pesti Sarolta, Piti Ágnes, Ruszkai László, Szabó Réka, Szél Orsolya, Szoboszlai-Szabó Erzsébet, Szvoboda Katalin, Valkai András, Varga Edit, Vasvári János, Wagner Szilvia, Wolf János.

IV. C Osztályfőnök: Pánczél Jolán; **Érettségi elnök:** Szurgent János

Balika Nikolett, Barna Ágnes, Bencze Aneta, Böszörményi Edit, Buza Anett, Czirbus Zoltán, Deák Éva, Dora Tóth Andrea, Elefánti Nikolett, Elekes Katalin, Farkas Edina, Fazekas Mónika, Fekete Annamária, Gyenes Márta, Holman Krisztina, Insperger Katalin, Kenyeres Mária, Korom Miklós, Kovács Attila, Merza Judit, Nagy Andrea, Nagy Márta, Orosz Edit, Páli Zoltán, Puskás Varga Éva, Seres Katalin, Szabó Csilla, Szabó Ildikó, Szabó Zoltán, Szabó Zsolt, Szilágyi Sándor, Turcsik Magdolna, Uri Tamás, Vizi Zsuzsanna.

IV. D Osztályfőnök: Matkovics Ágnes; **Érettségi elnök:** dr. Kovács Miklósné.

Balázs Dóra, Bártfai Andrea, Benedek Andrea, Bognár Gyöngyvér, Csorba Elvira, Esküdt Csilla, Farkas Andrea, Fábián Zsolt, Fister Adrienn, Fodor Gábor, Gajdos Zita, Gyurkó Eszter, Hikáde Beáta, Ipacs Mónika, Kis Zsuzsanna, Lapis Krisztina, Lehoczki Éva, Lovas Ildikó, Nagy Judit, Németh Nikolett, Nyáry Krisztián, Palicska Irén, Pozsár Róbert, Robotka Gábor, Szabó Tibor, Szöllősi Terézia, Tóth Marianna, Tóth Sándor, Viskovics Edina.

Az iskola tanulóinak névsora az 1989/90. tanévben

I. A Osztályfőnök: Halászné Pozsár Mária

Balyi Krisztina, Bánfi Viktória, Benedek Judit, Bizinger Krisztián, Csíky Andrea, Domokos Tamás, Dongó Anita, Fekete Bernadett, Ferwagner László, Forgó Noémi, Galló Emőke, Gyergyádes Henriett, Holman István, Horváth Bettina, Jóri Johanna, Kása Laura, Kovács Klára, Kun Eszter, Lakatos Rita, Menyhárt Krisztina, Nagy Enikő, Nyéki Anikó, Oltyán Katalin, Ötvös Éva, Seres Tamás, Szépe Tünde, Szilágyi Emese, Szőgi Anikó, Szvetnyik Melinda, Tajti Judit, Takács Ildikó, Tete Rosemary, Thirring Andrea, Tóth Ágnes, Tóth Gabriella, Váczi Andrea, Varga Patrícia, Vass Ágnes, Ibolya Tamás.

I. B Osztályfőnök: Tóth Tibor

Ádám Mária, Balázs Katalin, Bálint Anita, Bikádi Péter, Bujdosó Éva, Dancsó Mónika, Farkas Márta, Farmasi Henrietta, Fekete N. Zoltán, Finta Edina, Földesi Anikó, Fülöp Adrienn, Hankó Gergely, Héjja Gabriella, Hérány Ferenc, Hobot László, Horváth Cecília, Iglódi Bernadett, Imre Tünde, Kása Roland, Kiri Beáta, Lajos Erzsébet, Libor Krisztina, Lovas Katalin, Lucza Mária, Márton Emese, Mészáros László, Nagy Krisztina, Nagypál Róbert, Rima Ibolya, Sárréti Dániel, Szabó Andrea, Szabó Erika, Takács Erika, Tordai Zita, Tóth Helga, Vásárhelyi Gábor, Vékony Enikő, Vigh Brigitta.

I. C Osztályfőnök: Horváth László

Bede András, Bihari Mónika, Bodnár Bernadett, Buday Viktória, Deák Angelika, Dobos Mónika, Doma Andrea, Dömsödi Tamás, Erdőháti Nagy Anett, Fülöp Ilona, Hubert Gyula, Kádár Barbara, Kádár Virág, Kiss Tamás, Kollár Márta, Krausz Tímea, Krieg Tímea, Labancz Katalin, Lantos Andrea, Liskai Rita, Magyar József, Miklósi István, Molnár Gyula, Molnár Zsuzsa, Nagy Anikó, Nagy Klára,

Pillár Anita, Piti Péter Pál, Pulya Tímea, Rózsa László, Rózsavölgyi Tímea, Simon Tibor, Sipos Anett, Szabó Ferenc, Szabó István, Szebeni Zoltán, Szerencse Ágnes, Török Krisztián, Török Márta, Lantos Csaba.

I. D. Osztályfőnök: Hajós Jánosné és László Zoltán

Blahó Krisztina, Bócsvári Gabriella, Czuczsi Orsolya, Décsi Beáta, Dér Gabriella, Dobos Rita, Ébl Helga, Feleki Angéla, Fesztbaum Béla, Füvesi Sándor, Gali Levente, Gál Károly, Gera Noémi, Juhász Krisztina, Kara Szilvia, Karsai Kamilla, Kelemen Edit, Kiss János, Kiss Judit, Kiss Péter, Komáromi György, Korom Anita, Kozma Károly, Legát Éva, Molnár Ivett, Nagy Andrea, Sarkadi Gabriella, Sipka Rita, Skultéti Róbert, Szemerédi Anita, Szilágyi Melinda, Szilágyi Szilvia, Szikszai Csaba, Tanács Gabriella, Vass György, Váradi Éva, Veprik Roland, Zombori Ilona, Zilahy Izabella, Zsedenyi Adrienn.

I. E Osztályfőnök: Kátai Mónika

Ambrus Ágnes, Argyellán Orsolya, Bacsa Olga, Bajári Bernadett, Balika Ottilia, Balogh Viktor, Benkő Mónika, Csák Lilla, Dóczi Zsolt, Fehér Hajnalka, Földesi Edina, Gémes Zsuzsanna, Gömőri Roland, Hajas Tamás, Horváth Ildikó, Horváth Krisztián, Jenei Krisztina, Jutasi Márta, Kanfi H. Andrea, Kása Ferenc, Kotri Andrea, Kunos Adél, Markó Szilárd, Mészáros Imre, Mihalik Angéla, Ocsovszky László, Orosz Róbert, Pusztai Ágnes, Radil Bernadett, Remzső Erika, Sáfár Zsolt, Szabados Edina, Szabó Szilvia, Szentí Gabriella, Tapodi Zoltán, Tóth Zsuzsa, Varga Balázs, Váraljai Rita, Veszprémi Krisztina, Ferenczi Györgyi.

II. A Osztályfőnök: Kastnerné Józsa Erzsébet és dr. Korom József

Antal Klára, Antal Melinda, Beraxa Krisztina, Bihari Szilvia, Bíró Adrienn, Böjti Gabriella, Dienes Mirtill, Forrai Krisztián, Galló Krisztina, Halmos Andrea, Juhász Brigitta, Juhász Kornélia, Krizsán Anita, Lantos Zsuzsanna, Nagy András, Pádár Beáta, Pető Orsolya, Pusztai Judit, Rácz Emese, Simon Zoltán, Scheitzner Beáta, Surinya Mónika, Szabó András, Szabó Szűcs Ágnes, Tarjány Márta, Ternai Szilvia, Toókos Péter, Tóth Bálint Szilveszter, Török Edit, Urbán Erna, Vajda Mónika, Vas Rita, Vásárhelyi Ágnes, Vigh Szilvia, Zsiga Ágnes.

II. B Osztályfőnök: dr. Korom Józsefné

Áfra Katalin, Bakó Gabriella, Bohus János, Bugya Márta, Buzder Lantos Lajos, Chemez Krisztina, Czirbus Olivér, Déló Nagy Gabriella, Farkas Nándor, Ferke Norbert, Gerlei Gábor, Hevesi Gabriella, Horváth Mónika, Kiss Edina, Kollár Erzsébet, László Gabriella, Nózsi Krisztina, Puskás Mariann, Szabó Ágnes, Szűcs Lóránd, Tasy Olga, Újrėti Gabriella, Eke Tibor.

II. C Osztályfőnök: Elek Sándor

Bányik Ibolya, Berkecz Krisztina, Borivó Beáta, Bottyán Edit, Bulecza László, Farkas Mária, Farsang Krisztina, Farsang Márta, Hercz Szilvia, Keresztes Zsolt, Kollár Ágnes, Kősa Ágnes, Lakatos Róbert, Muzsik Tamás, Sárközi Szilvia, Schröttner Ildikó, Sipos Csaba, Sipos Ivett, Szívós Tibor, Tedás Krisztián, Tóth Tamás, Veres Erika.

II. D Osztályfőnök: Kiss Hajdú Teréz

Borbás Erika, Börcsök Árpád, Dombóvári Éva, Farkas Bernadett, Fekete Katalin, Gutai István, Hamza Henriett, Horváth Orsika, Huszár Anita, Illner Erzsébet, Kremzer Rita, Lengyel Gyöngyi, Megyes Melinda, Mészáros Angéla, Mészáros Milán, Mihálka Beáta, Oszás Attila, Palágyi Klára, Pálkás Éva, Pék Andrea, Péter Judit, Rácz Attila, Szekeres Adrienn, Téglá Szilvia, Tóth Anita, Vajda Zsuzsa, Varga Éva, Vass János, Visy Bernadett.

II. E Osztályfőnök: Kátai József

Bordás János, Bölcskei Boglárka, Csentes Erika, Győző M. Márta, Fazekas Olga, Göndör Ágnes, Insperger László, Kovács Edina, Labádi Edina, Laureinyecz Linda, Muzsik István, Nagy Csilla, Nagy Erika, Nagy Lajos, Novodomszky Éva, Papp Miklós, Perczel Zsófia, Putyora László, Seres Szilvia, Szabó Zoltán, Szarvas Katalin, Szűcs Krisztián, Vágó Szilvia, Vizi Tünde, Zsíros Beáta.

III. A Osztályfőnök: László Béláné

Bátaszéki Erika, Bige Szabolcs, Bíró Ilona, Csatári Andrea, Csíky Gábor, Dénes Mónika, Ferwagner Péter, Füsti Molnár István, Garai Dóra, Geönczeöl Anett, Grósz Renáta, Gulyás László, Hajdú Szilvia, Hargitai Judit, Horváth Hajnalka, Karácsonyi Andrea, Kálló Krisztina, Kiss Krisztina, Kozák László, Krucsai Andrea, Magyar Gyöngyvér, Mácsai István, Murányvári Alíz, Nagy Edit, Nagy Gergely, Németh Mariann, Nyilas Andrea, Nyilasi Erika, Pető Melinda, Sípos Mónika, Szabó Adrienn, Szántó József, Szlauskó Tibor, Török Krisztina, Török Viktor, Török Viola.

III. B Osztályfőnök: Komjáti Sándorné

Antal Renáta, Bihari Irén, Bíró Sándor, Buzás Károly, Czákó Krisztina, Csepregi Balázs, Csorba László, Dunás Varga Zsolt, Eke Beáta, Farkas Annamária, Gila Roland, Gyulay Ákos, Hering Viktor, Jelenfi Ivett, Kenyeres Zsuzsanna, Kéri Szabolcs, Kiss Péter, Liskai Adél, Mácsai Krisztián, Miskolczi Török Erzsébet, Molnár Szilvia, Nyerges Sándor, Papp Andrea, Papp Erika, Piti Zoltán, Szabó László, Szabó László Attila, Szász András, Szerb János, Takács Bernadett, Tóth Gabriella, Töröcsik Zoltán, Virágos Kiss Gabriella.

III. C Osztályfőnök: Horváth Ilona

Abau Abdo Roland, Agócs Henrietta, Benedek Krisztina, Birkás Aranka, Bíró Judit, Bodnár Henrietta, Csonka Violetta, Doma Ildikó, Dongó Tamás, Elefánti Artúr, Fazekas Edit, Gálfalvy Beáta, Gránicz Júlia, Kasza Erika, Korom Babett, Kósa Ágnes, Kosztadinovszki Norbert, Kovács Kornél, Lindák Zsolt, Ludányi András, Magyar Edit, Mészáros Ibolya, Miskolczi Gabriella, Nagy Erika, Némethy Olga, Olasz Erika, Pásztói Tóth Judit, Szécsényi Erzsébet, Szili Renáta, Tóth Gyula, Török Anikó, Varga Csilla, Varjas Zsolt.

III. D Osztályfőnök: Kenyeres Jánosné

Balogh Katalin, Balogh Magdolna, Balogh Zsolt, Bencsik Nóra, Bernáth Henriett, Buk Miklós, Csereklei Eleonóra, Deák Mónika Eszter, Előházi Mónika, Flösser Ildikó, Gáspár Annamária, Gémes Mónika, Horváth Anikó, Katyi Renáta, Kerégyártó Csilla, Kis Róbert, Kovács Ágnes, Kovács Boglárka, Magyar Julianna, Molnár Rita, Német Mónika, Péntek Krisztina, Pityer Ildikó, Révész Zsuzsanna, Schaffler Sarolta, Schreiner Orsolya, Szabó Ágnes, Szabó Edina, Szádeczki Livia, Szántó Melinda, Tóth Roland, Vőneki Norbert.

III. E Osztályfőnök: Czabarka Judit

Andrási Gyula, Baksa Mónika, Bácskai Attila, Belicza Beáta, Berényi Edit, Bottyán ilona, Csordás Szabolcs, Deák Judit, Dudás Szabó Anita, Fazekas Ágnes, Garai Ottó, Görgényi Szilvia, Horváth Ildikó, Kepenyes Márta, Kis Zsuzsanna, Körmendi Erika, Ladányi Judit, Marhás Beatrix, Masicza Ildikó, Milánkovics Márta, Nagy Andrea, Nagy Andrea Ágnes, Nagy Zsolt, Óze László, Palkó Ágnes, Pintér Tünde, Suti Zoltán, Süveges Márta, Tollmeier Mónika, Vass Tímea.

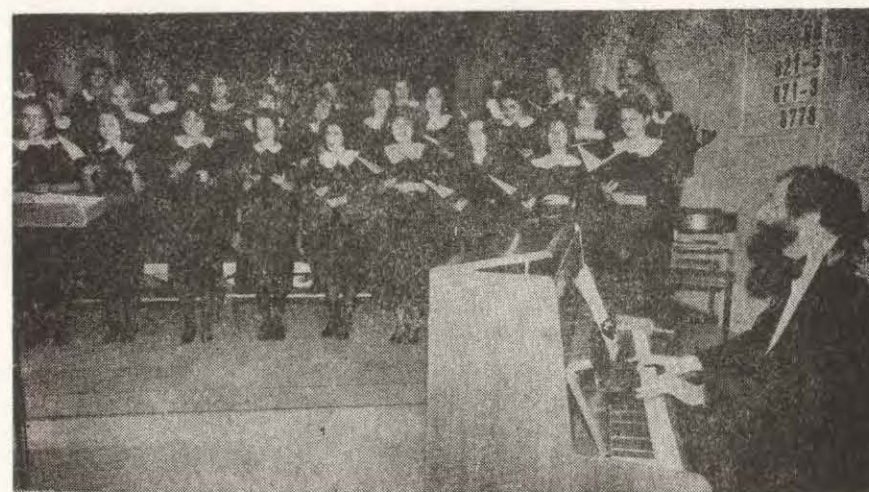
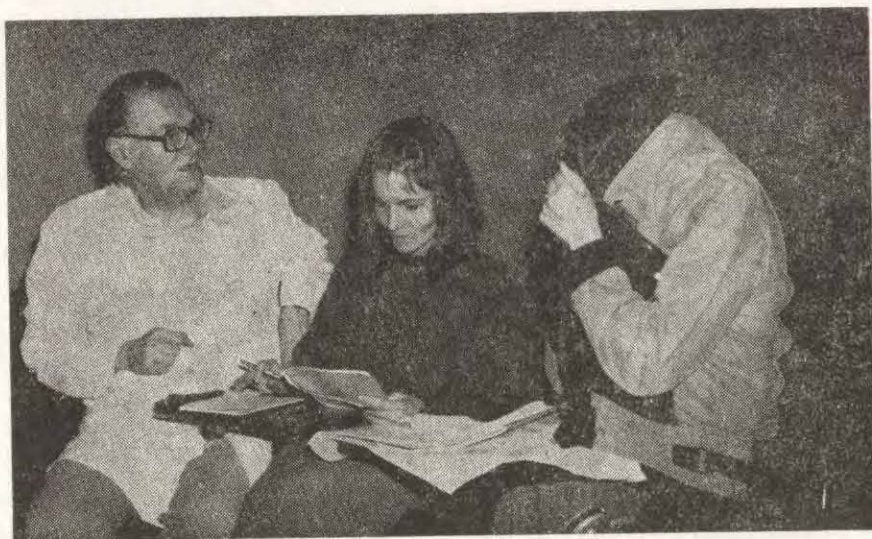
KÉPMELLÉKLET

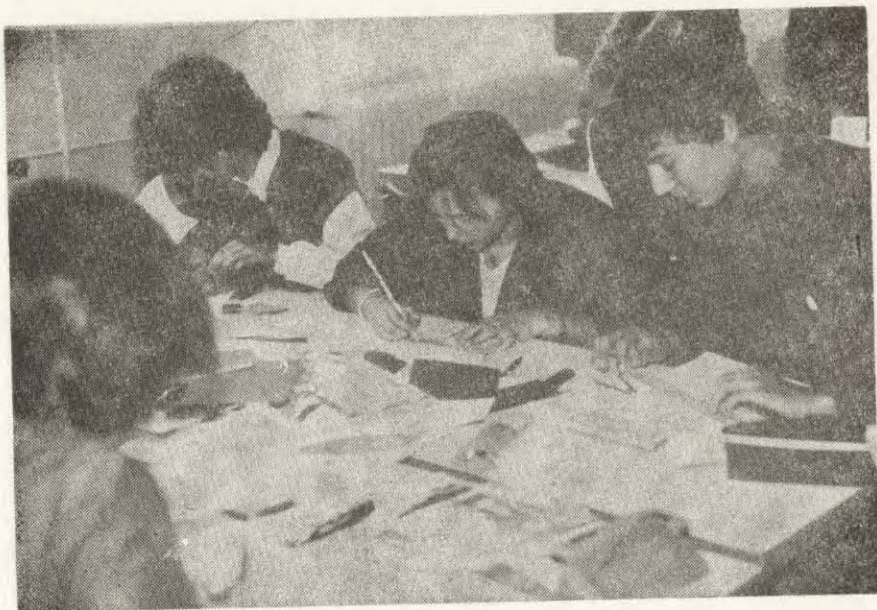
Kreatív foglalkozások a díszteremben.

Így volt Ő a Mesterünk...

A kiváló minősítést kapott énekkar strassbourgi hangversenye az 1989/90-es tanévben. Zongorán kísér: Majtényi András

Rajzórai életkép

Ionesco: Kopasz énekesnő c. darabjának előadása Chatenoisban (1989)

„Mához egy évre nekünk rendezik” — gondolattal állt lencse elé a III. A 1987-ben.

Egy év múlva ugyanaz az osztály a bolond ballagás hagyományát őrizve.

A ballagók búcsúztatására várva

(... és) Antonjuk Éva vezetésével „ballag már a vén diák”...

A kirándulás is hagyomány
a) barangolás Sopron környékén

b) a salgótarjáni kirándulás egyik emlékezetes állomása

Minden osztály megörökíti a jelképnek is tekinthető FŐBEJÁRATOT

Iskolánk vendége volt a markgröningeni igazgató is (jobbról a második)

TARTALOMJEGYZÉK:

Előszó

In memoriam

Dr. Mátyás Sándor	4
Búcsúbeszéd dr. Mátyás Sándor temetésén	5
Nagyajtosi István	7
Terney Béla emlékezete	9

Ami az életrajzból kimaradt	12
Dr. Gilicze László	

„Úgy volt Ő a Mesterünk...”	13
-----------------------------	----

Miska bácsi (Keserű Imre)	13
Levél Miska bácsihoz (Dr. Olasz Lajos)	13
A mesebeli sziget és lakói (Novák Mária)	17
Félek a találkozástól... (Alföldi Róbert)	20
Érdemes volt? (Bácskai Mihály)	20

Iskolánk életéből:	26
--------------------	----

Bennünket Erzszi néni tanított	26
Egy rendhagyó szakkörről (Bácskai Mihályné)	28
„... nála többet tanultam a tanításról...” (Kátai Mónika)	29
A francia kapcsolatok (Fazekas Márta)	30

Diákjaink látogatása Chatenois-ban	31
------------------------------------	----

Interjú	32
Filmesek, videósok (Kátai József)	34
Testnevelési órák az uszodában (Horváth László)	35
Néhány gondolat az átalakuló diákéletről (Tóth Tibor)	37

A gimnázium dolgozói	39
----------------------	----

Hat év krónikája a tények tükrében	43
------------------------------------	----